

შანი 20 აპ.

ივლისის 10

1924 № 13 (16)

ლადო კატსაია.
სახელ. საოპერო დისის პრემიერი

თამარ ჩავთელი.
ბოშურ სიმღერების სახელგანთქმული
მომღერალი.

გიორგი ვაშაია.
სახელმ. საოპერო დისის მსახიობი.

„თეატრი და ცხოვრება“-ს საღამოს სახზოვად (ივლისის აბ. კლუბში).

ზინარსი № 13 (16):

სახელმწიფო:

მეთაური—ორგანეზობა.

იოსებ იმედაშვილი—შეგნებული უმადურობა.

მოგონებანი:

სოფ. მგალობლიშვილი—ჩემი თავდასდავლი.

მიხ. ჩოღრიშვილი—იოსებ დავითაშვილის ხსოვნას.

კოეზია—სიტყვაპაწმული:

გ. კუჩიშვილი—აბასთუმნის გზებზე.

ს. რემონიძე—რედაქტორი.

თამარ ცერი—ლამე ზღვის პირად.

კაიუს პელი—ბოდინი უდროო.

ი. მოსაშვილი—შეხვედრა ნინოსთან—როცა მთებზე

წვევობა დაბინდება.

კოკი ებრაღიძე—ა. ლუნარსკის.

თამარ გოგელია—თოვლი.

თ ე ა ტ რ ი:

ლეი—სეზონის თავი და ბოლო (რეპერტუარი).

იოსებ არიმათიელი—მასტფორის თეატრი.

მ შ ს ი კ ა:

ალ. თლანეშვილი—აღმოსავლეთის სამუსიკო სა-
კრავები.

ღრამბატარია:

არ. ჯაჯანაშვილი—ქანდაკება, 4 მოქ. (გაგრძელება).

მხატვრობა:

გ. მახარბოლოძე—ნახატი „ალემის ცეკვა“.

ზნარსი:

ია—ჩემი ქალები.

დამსწრე—სრ. საქარ. მსახიობთა ყრილობა.

მეგობარი—„თეატრი და ცხოვრება“—ს სალამო.

„თეატრი და ცხოვრება“-ს უცნობის მივიღეთ შამოწიკ- ლევა:

1. ა. ო—სგან—10 მან. (5 მ. ოქროთი).

2. მარგ. ქილაჯიშვილისგან—5 მან.

3. სახ. „ქახეთი“-სგან—24 მან.

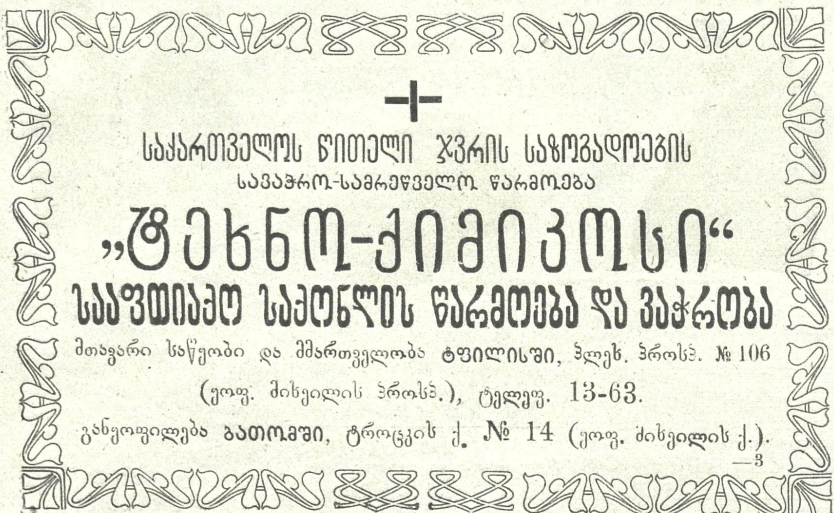
4. ირ. ბილანიშვილისგან—20 მან.

შემომწირველთ გულითად მადლობას ვუძღვ-
რედ.

ნით.

რედაქციისგან

ქურნალი გამოდის მხოლოდ მკითხველთა, ხე-
ლისმომწერთა და შემომწირველთა დახმარებით.
შემოწირულება და ხელისმოსაწერი ფული რედაქ-
ციაში უნდა შემოვიდეს ანუ რედაქციორის სახელზე
გამოიგზავნოს. წლიურ ხელისმომწერთ მიუვით 52
ნომერი ერთი რომელიმე პრემიითურთ.

საპარტიოვალუს წითელი ჯვრის საზოგადოების
სამაჰარო-სამარაფველო წარმოება

„ტენის-ქიმიკოსი“

სააუთიანთ სპორტის წარმოება და ვაჭრობა

მთავარი საწვობი და მმართველობა ტფილისში, ზღვ. ზროსნ. № 106
(კოფ. მისეილის ზროსნ.), ტელეფ. 13-63.

განყოფილება ბათოში, ტროცკის ქ. № 14 (კოფ. მისეილის ქ.).

—3—

1910—1924

წელიწადი XIV

№ 13 (16)

შეს 20 მ. წმრკ

„მთაბრი და სსომკრება“
 ყოველკვირეული სურათებისა
 ჟურნალი.
 რედაქციის მისამართი: ყოფ. ქარ-
 თული თეატრი—სასახლს ქ. № 5,
 „ახალ კლუბის“-ს ეზოში.
 ფოსტით: ტფილისი, რედაქცია
 „ოპერტი და ცხვრება“,
 იოსებ იმედაშვილს.

მთაბრი • მუშაობა • მუსიკა • მხატვრობა • ქანდაკება • საზოგადოებრივი სურათები

დაარსდა 1910 წ.

ივლისის 10

გამოცემა 1924 წ.

ს ა დ ლ ე ი ს ო

ორგან-მთაბრი ვინ არ იცის, ქვეყნის ორგანიზაცია რა რიგ აკნინებს ხალხის ყოფა-ცხოვრებას.

ეს არ სკოდნია მხოლოდ **სრულიად საქართველოს** მსახიობთა ცრილობის სახელით შემდგარ ქართველ მსახიობთა ოჯახს, რომელმაც ივნ. 12-17 კრებების შედეგად მართოდვე განხეთქილება გვიჩვენა და ორგანიზაცია მოგვთავაზა.

დღეს, როდესაც ყველაზე უფრო მეტად გვეკრია კულტურული ფრონტის გაერთიანებით გაძლიერება, საზოგადო-საქვეყნო საქმეში ერთსულეობა, — **ორ** ბანაკად გაიყო **სრულიად საქართველოს** მსახიობთა კავშირი, ანუ უკეთ რომ ვსთქვათ 133 წევრს გამოეთიშა 21 ახალ მსახიობთა სახელით და ორივე ბანაკმა თავისი გამგეობანი აირჩია.

ახალ მსახიობთა დასი („დურდუჯი“) რუსთაველის თეატრშია დაბანაკებული, ნიჭიერად წელმომაგრებული, ხოლო მეორე (დამსახურებული მსახიობთა დასი) პაერშია გამოკიდული.

განა ასეთი განხეთქილება, ასეთი დაქსაქსულობა ჩვენს თეატრს მოუხდება?

ჩვენი სათეატრო გზები ჯერ კიდევ გასაწმენდაა. მისი საქმიანობის საძირკველი — მოუმაგრებელი, მრავალი მუშაკია საქირო ერთის გვეგმით ამოკმედებული და ნუ თუ ამ ერთ გეგმიანობას ორგანიზაცია წარუძღვება?

ნუ ვინ იფიქრებს, ვითომც ჩვენი მელბომენის დროში მხოლოდ რუსთაველის თეატრში ფრიალებდნენ რუსთაველის პროსექტის მოსიერნეთათვის, — არა, მისი ანუ უფრო დღია და ფართე — მთელი საქართველოს დაბა-სოფლის სათეატრო უჯრედები და ეს გარემოება ყველას მოგვიწოდებს გაერთიანებისკენ, ერთი ფრონტის შექმნისკენ!..

დაე, აქ იყოს სხვადასხვა სკოლა, სხვადასხვა მიმდინარეობა, ე. წ. ძიებანი, — ყველა ამას საპატიო ადგილი უნდა დაეთმოს და მფარველობაც გავწიოს, იგი საქიროცაა, მაგრამ გამგებლობაში ერთი უნდა იყოს. თორემ ის დავემართება, რაც ზოპარულ შუღულთა ძმებს, ერთმანეთის ქაშით საერთო კერაში რომ ცეცხლი ჩაიქრეს!..

ჩვენ ვეღვით მათს ერთს ოჯახში თავის მოყრას.

უგანგებელი უმაღურება

ქართული დამოუკიდებელი სამწიგნობრო მუშაკობა რომ ჯერ კიდევ მოწამებაა. სიგეძმდე თავგანწირვა — ეს ყველამ იცის. არა სკოდნია, ან თუ იცოდა, ვანგებ თვლი დამუხუჭნია და სმენა მოუყოფებია მხოლოდ ქართული თეატრის უდასო-უბნაბო „რევისორს“ კოწო ანდრონიკაშვილს, რომელმაც მსახიობთა ცრილობაზე აუთი მოგვისხენია, „მიწისათნ გაგვისწორა“.

შეგნებელი უმაღურება და ასეთი?!

მეთითმეტე წელიწადია ავად თუ კარად გამოდის ეს ერთადერთი სათეატრო-სახელოწონო ჟურნალი „თეატრი და ცხოვრება“. ესა დღეს საქართველოში ერთადერთი უხუცესი გამოცემა. რომელმაც ყოველგვარ პარტიულობის გარეშე, მიუღდამლოც ემსახურება საზოგადო და სახალხო ხელწმენას,

კერძოდ მშობლიურ თეატრის საქმეს და ასეთი საყვედურო?

ეს „ლახავარი“ ვის უფრო ჰხვდება.— მიქმელისგან მიზანში ამოღებულსა თუ სხვას? ქართულმა მკითხველმა ამ ჟურნალს უკვე თავისი მსჯავარი დასდო. ამ მსჯავარის შედეგია, რომ ამდენი ხანი მკითხველი საზოგადოება თავისი განუზომელი სიყვარულით და თანაგრძობობით გვიფონებს გულსა...

რას გვისაყვედურებს კოწო ანდრონიკაშვილი და მისი სამომად აღიქურველი?

რიგიანი ჟურნალი არ არის, ნაკლი აქვს, თავის სახელს ვერ ამართლებსო.

კაცს, რომელსაც ქართული სათეატრო საგამომცემლო საქმისათვის ერთი ჩიხრიც არ გადაუბრუნებია, განა ნება აქვს ასეთი რიხით გამოსვლისა?

ჩვენ შეგვიძლიან თამამად და საჯაროდ განვაცხადოთ, რომ კოწო ანდრონიკაშვილი სრულებით არ არის პეტრონიუსი— ესთეტიკის კანონმდებელი. მას სრულებით არ ესმის ხელოვნების ორი მიმართულება: ხელოვნება-ხელოვნებისათვის და ხელოვნება ცხოვრებისათვის... მწერლები ამბობენ, კოწო ანდრონიკაშვილი „გვიართობს“ რეჟისორია, მწერლობაში-კი გახვედრით ფლურად არა ღირსო. ხოლო რეჟისორები ამბობენ—უხვიორი რეჟისორია, მაგრამ შეიძლება „გვარიანი“ მწერალი იყოსო... საერთოდ უნდა ითქვას, რომ ტანის სიდიდე არ ქმარა ხელოვნების ცენზორობის დასაჩემებლად.

რას გვამუნათებთ ბ-ნო კოწოებო: ჟურნალის გამოსცემად ერთი გრომო მაინც მოგიკვიათ, ერთი ფურცელი ქალადი, ერთი უბრალო წერილი, თუნდა საქრონიკო ცონა?

რა მოგიკვიათ, რას თხოულობთ?

კარგად არ გვისახებრებით, ე. თ. იქვენს სახეს კარგად არ აჩვენს?

მიამუნნა ჩახებდა სარკეში,— და დათვს ხელი წაჭკრა: ამას რომ ევავედ, თავს მოიკლავდითო. ვისი ბრალია, თუ ამ სარკეში „ზოგიერთი მსახობის“ (განსაკუთრებით ბაფა-დაკარულ „რეჟისორის“) სიმახინჯის მეტი არაფერი აღინიშნება.

ნუ იფიქრებთ მიუდგომელი კრიტიკის, ჩვენი ნაკლის ჩვეებისა ვევიზიონდეს: ყოველ სერიოზულ კრიტიკას ჩვენს წინააღმდეგ მომართულს, ჩვენსავე ჟურნალში დედის სიმამრებით დავფიქრებთ ადვილს, რა თქმა უნდა. თუ ეს არ იქნება ქვენა გრძობებით ნაკარნახევი, ქვეტუდნობის შედეგი.

ყველა იმათ, ვისც ჩვენსკენ ქავს ისერის, გულწრფელად გურჩევი, თუ შნო პეტე, ითობნ დაიწყებთ ახალი ჟურნალის გამოსცემა და მისი ხარჯებიც დაფარონ ხელისმომწერთა და მკითხველთაგან შემოსული ფულით, საკუთარი ჯიბიდან და მაშინ გამოიჩნდება ვინ რას როგორ ემსახურება.

დამერწმუნეთ საანის ბუმტეივის ბერვას ესა სჯობა.

საქმე, საქმე, თორემ, თათრული ანდახისა არ იყოს, ფლავი ენით არ მოიხარუება, ერბოა საქირო. ვისაც ჩვენი აბაზანი არ მოსწონს, შაურიანი მაინც გვიჩვენოს.

ჩვენ ვივით ჩვენი გვა— გვა წმინდა ხალხურ თეატრის კერძოდ და საერთოდ ხელოვნების საკეთილდღეოდ გამიზნული, მწერლობის მიუდგომლად სამსახურისა.

ჩვენი დროა მაღლა ფრიალებს და ვიდრე პიროში სული გვიდგას, ამ დრომას ძირს ევრავის დაგვაბრუნებენ.

ეს ჩვენი გვა, შესაძლოა, ზოგს მიხვეულ-მოხვეულად ეჩვენება; რა უყოთ, ჩვენი მიზანი მაინც მუდამ ნათელი, სწორი და გაიკვეთილი: ტვირთი ჩვენი მძიმეა, გარნა ხელოვნების ტრეიფი-სიყვარულით გამთბარია, სამშობლო ქვეყნისადმი მოვალეობით შეგნებთ ვაკაუბელი; სასკოლობრიო მისწრაფებით აღვზნებულნი.

და ვისაც ეს მიზანი გაფთოვანებთ, მოვედით ჩემთან— მე თქვენი მორჩილი თანამშრომელი ვიქნები, ხოლო ვისაც ეს არა გვაშთ, ქვენა ზოხავედით აღბორბეულნი სამარეს გვიტოვებთ და ქვა-გულდას გვიშენთ.— შორს ჩვენგან! ამ სამარეში თქვენვე ჩასცივდებოთ,— ჩვენ იმდენი ძალ-ღონე ვიდრე შეგწევს, რომ დავეჩუქების მდინარე ვავატანოთ...

იოსებ იმედაშვილი

ჩვენი თავგანდასხვანი

შისაპალი.

I.

პაპის ჩემს სვიმონისაგან ასე გამიგონია: ჩვენი თავდაპირველი გვარი ყოფილა ბალაძე ახალციხის მახრის მიქ ხეთიდან; ამ გვარიდან ერთი ოჯახი თოფილა ყმა-მეაღობელი ზარხის მონასტრისა აბას-თუნის მახლობლად. როდისღაც უსკიფარის დროს გურიის მთავრს ამ მაგლობელი ბალაძის ოჯახიდან გაუტყავნია რამდენიმე წევრი და დაუდგენია ისინი მაგლობლად შემოქმედის მონასტერში, მიუტია მამული ერკეთში და უბოძებია გვარი მაგლობლიშვილი. ეს გვარი ძალიან გამაჩვეულები და მართლაც თავი უჩენია გალობით.

მეთვრამეტე საუკუნის ბოლო ნახევარში აღმოსავლეთ საქართველოში იკლო საეკლესიო გალობა; ითით-ორიოლა მონასტერში თუ გასმყოლა გალობა რიგინი; ქართლში იმ დროს შერჩნა მხოლოდ

ერთი ოჯახი კარბელაშვილისა, როცელმაც იცოდა როგორც საეკლესიო გალობა, ისე საერთო სიღურა. გალობის აღსადგენად ქათალოკისი აქეთ-იქიდან იწვევდა თურძე მაგლობლებს. სხვათა შორის მითუფეთიათ ჩემი პაპის პაპა გრგია მაგლობლიშვილი მთელი ოჯახით. მეუფს იმისთვის დასასახლებლად შეუთავაზნია მამული ორს სოფელში: მარბადასა, რომელიც დღეს ბორჩლოს მახრისა, განთქმულია სხელთვანი გიორგის სააკაძის დროის გამოვლილი ომიებით, მათა ხერხეულძეგბის ვაყვამობით, სადაც მათ შვიკვს თავის დღითი საუკუნო საცანი და დირბში, რომელიც მდებარეობს გორის მახრის, ზნმო ქართლის სახლვარზე, გურულ გოგვის კორტონზე მდებარე დირბი მოსწონებია, როგორც მთის კაცსა. მართლაც, ეს სოფელი ვაშენებულია მა-

ლალ სერზე, შემკული დიდებული ციხით და ეკლესიით, ძირს, აღმოსავლეთის მხრივ, სოფ. ყორნისი-ში დამკვიდრებული მდ. მტკვარმდე გაჭიმულია შეენიერი ფრონის ხეობა, რომელიც დირბთან ვიწრო-დგება და სოფ. ბრეთთან იშლება. ფარშავანგის ბოლოსავე, ბაღ-ვენახები, სასიმინდეები დირბს დაბლა ჰქონდა ხეობაში, რომელიც მაშინ გაუვლიო ქალი ყოფილა დაფარული.

ჩრდილოეთით მას საზღვრავდა ტყვარი ტყეები. დარბის სერიდან იხედება მთელი დიდი და პატარა ლიახების მიდამოები, ტირიფონსა, ქვემო ჰალა ცხელიოსის ციხით, ქანის ხეობის ველი არავაგმდე, სამხრეთით საციციანო, საჯავახიანო, სათარხნო, დასავლეთით ზემოქართლის ველი ღორანკლის მთამდე, სადაც გათბობს ტაშის კარი ბოროზიბიდან. ახლად გადმოსახლებულს ვურულს, ტყეს, მთებს და ღამაზ სანახაობას ჩვეულს, უუქველია მოეწონებოდა დირბი თავისი ღამაზი ფრონის ხეობით.

გოგია მგალობლიშვილს ჰყოლია ხუთი ვაჟი და ერთი ქალიშვილი. ფრონის ვაჟი სესია, შესანიშნავი მგალობელი და მტკვარის და პაპაჩემი სეიმინი გურიაში ყოფილან დაბადებულნი. პაპა იტყუიდა ხოლმე, რუსები რომ შემოვიდნენ საქართველოში დაზარის 18-ს 1801 წელს, მე მეღავთიხედ ვმსახურობდი იერუსალიმის ქრისტეს სასულავის ეკლესიაში, კარვად ახსოვდა ჯარის შემოსევა დაღანების ბრახუნითა; ეს შემოსევა ხალხს არაფერად ებიჯნაეთა, განსაკუთრებით სამღვდლოებდასო. ჩემი ეკლესიის წინამძღვარმა გლოვის ნიშნად წირვა შესწავიტოა.

გოგია თავისი ორი შვილით სციხათი და სვიმონა ქათალიკოს ანტონ II-ის ბრძანებით მიქციულან მცხეთიად მგალობელთა გუნდში. გლობდა თურმე ორი გუნდი, რომელთა შუა იდგა მოქარახე, იგი ამოვლდა გუნდებს რბელიკებს და ისე იწყობდნენ გალობას.

წუფემ და ქათალიკოსმა უბოძეს გოგიას გვარი მგალობლიშვილი და საეკლესიო აზნაურობა უყ-

მოთ. ამ გვარს გოგამ ჩაუმტა მერე გვარი გუნცაძე, რომელი გვარიიდან მას ჰყოლია ცოლი. ამ ორი გვარით იწერებოდა ნამაჩემიც. ვინმე ამოსავლეთი საქართველოს საგარეულო სია დამტკიცებოდა იმროკდათთან წლებში. მე მწროლობაში „გუნცაძეს“ ხშირად ეხმარებდა ფსევდონიმა.

ძველად იერუსალიმში, ათონის და სინის მთებზე, კვიპროსის კუნძულზე ქართული მონასტრები იყო ქართველი ბერებით, საცხოვრებლად ჰქონდათ შეწირული სოფლები მამულ-დედუღით. ქართული სოფელი დირბი პატარა სოფლით ტახტის ძირით ეკუთვნოდა იერუსალიმის ქრისტეს სასულავის მონასტრსა. მარტო ამ ორს სოფელში ირიცხებოდა სახნავ-სათესი, ბაღ ვენახები ხუთი ათასი დღესტინა, ორი გვარეულობის —ოჯახის გარდა: მგალობლიშვილის და დეკანოზიშვილისა.

მოხდა ისე, რომ ქართული მონასტრები ბერძნებმა იგდეს ხელში და ქართველობა გამოდევნეს; ხელი მოჰქიდა საქართველოს მამულმდსკე. დირბში იდგა ძვირფასი სასახლე, ეკმეზად, მდ ფრონის პირად, მოწყობილი სოფლის ფრთის: ღვინის მარნებით, ბელღებით, უხუხუხებდა. პირუტყვის ბაყეზით და გომორებით; დიდი სავერდის ფერი ეხო, ძველის ძველი ეკლესიათ; ძირს კი დიდი ზვარი, ზედ მოღებული წესტელით. ეყელა ეს სიძლიერე დარჩათ ბერძნის ბერებს. იერუსალიმის პატარიაჩი ნიშნავდა ხუთი წლობით რომელიმე არქიმანდრიტსა; ამას მოჰყვანდა თან თავისინებანი: სოფლიდან იღებდნენ ღალას, ვენახიდან კულუსს; ვაგუმბის უჯაითად ეკიდებოდნენ, ამას ხელს უშობოთადნენ სოფლის გაიქვერა კულუმები, რომლებიც მოურაობას ეწეოდნენ.

ბერძნის არქიმანდრიტებმა მოითხოვეს ჩვენგან მამულის ჩამოიხივეს, როგორც საეკლესიო აზნაურისაგან. მამა-ჩემი გაუტყუავდა, ამისათვის რუსული და ქართული კალამიც უჭირდა; მთელი სოფელი ოპოზიციამ ჩაუყუნა ბერებსა; ბევრჯელ გატყიბეს თვით ბერები და მათი მოურავები. თუმცა

აბასთუმის გზაზე

(ნაწყვეტი)

...გესალმები შენ თამარის ციხეც,
მატიანეც მრავალ წარსულ დროთა,
მოგონების გესლ ნსლებს რომ იხევე,
— შენთან ხომ არ განიხვენებს შოთა?

გ. ქუჩიშვილი.

24 წ. აბასთუმანი.

რედაქტორი

სამკითხველოში ვმსახურობდი. საქალაქო სკოლის მოწაფეები მყავდა ამხანაგებათ. ვაწვდიდი წიგნებს, გეყვარდა კითხვა, მეცადინეობა. აღკვეთილი იყო პრესის თავისუფლება.

აკრძალული თავისუფალი სიტყვა. გვიტაცებდა აკრძალული წინგების კითხვა. გადაღწყვიტეთ ხელნაწერი ჟურნალის გამოცემა.

აივრჩით რედაქტორი. გამოვხანეთ ვადამწერი; ჟურნალს „შუქი“ დავარტეთ და შეუღებოთ საქმეს. ერთ კვირაში გამოვიდა პირველი ნომერი.

ერთი ცალი ტფილისშიაც-კი გამოუგზავნეთ მოწინავე ამხანაგებს. ძალიან გახარებოდათ.

ჟურნალი ხელიდან ხელში გადადიოდა; დიდი სიფთობილით და ამხანაგების არჩევით დამტენის გვეშინოდა. გვერდინენ გამტემლები.

თორმეტ მასწავლებელში ძლიერ ერთს გაავანდეთ საიდუმლო!

გაეხარადა მოვკიწონას.

— „ფრთხილად იყავით, ივან ივანიჩმა არ გაიგოს, თორემ ხომ იციოთ, რა მიგვლით.“ — ვაგვაფრთხილა მასწავლებელმა.

საშიში კაცი იყო სკოლის უფროსი. სძულდა ქართველები, ქართველად ლაპარაკის უფლება არ ჰქონდათ მოწაფეებს.

ჩვენს ენას ძალის ენას ეძახდა. თუ გაიგებდა სასტიკათ სჯიდა ყველას, ვინც ქართულთა დილაპარაკებდა.

ყველაფერს ტყობილობდა მელაქუდა მოწაფეების წყალობით. არ ვერიდებოდნენ ჯაშუშობას: რას არ კადრულობდნენ კარგი ნიშნის დასმის გულსათვის!

ზოგიერთი ნაჭერი წაართვის ჩვენს გვარს, მაგრამ უკეთესი ადგილები შეინარჩუნეს. მიწის შესახებ ბრძოლა ბერებთან აწერილი მაქვს ჩემს მოთხრობაში „ღამის მებრე ცეცო“ და „წარსულდინა“.

იმ მამულების შესახებ, რომლებიც საქართველოში ბერძნის ბერებს დარჩათ, მაკ. დიბო, ტანტისძიარი, მელერეკიძი, არკნეთი—ქართლში; იერუსალიმის ჯვარის-მამის ეკლესია დღეებშით ქ. ტფილისში, აგრეთვე კახეთში, სამეგრელოში სოფ. კორცხელი, იმერეთში სოფ. ფარძია, — ბევრი იდგა ათონის შთის ბერმა ბენედიქტემ, კიდევაც ჩამორათეს ბერძნებს მამული აღიქმანდრე მესამის დროს, მაგრამ ისევ გადინერეს. შემდეგ იდგა ტფილისის ჯვარის-მამის ეკლესიის მღვდელი აილი გამრეცელმა. მე დიბოლებს კარგად მოუწყვე საქმე, თითქმის სამ წაწილს ჩამოიართმედილი ბერძნებს, მაგრამ გულხობა, რომელმაც მე ჩემი ყმაწვილობა გავატარე, შევიყვარე და შემიყვარეს, მაინც არ მტყუბ. საქმე ასე მოკავდათ: გამოვიგნა მიდიდა დარბში, მიწის შრომელი ხოლანი, რუს-ქართველი, მოვიმხრე და საგალობლოშიველი მამულის გარშემო მდებარე სამხრო მამული სოფელს უნდა აღედგინა ჩემს მამულად, შემოვიყრიდნეოდა ჩემს სახელზე, შემდეგ მე უნდა გადამეცა საქუთრებად გლეხთათვის. მინდო მხოლოდ ერთი გლეხი ანდრო ქუთუაშვილი, სარწმუნოებით სომეხი, რომელსაც გადავიცი რვა დღის მამული. ბოლოს, როცა ბერები გააბრუნდნენ, გლეხებს „ნადილები“ მოუტრეს, მაშინ დავატურდნენ, მოიჭრეს ჩემთან გორამ, შევლა მოხივეს, მაგრამ გვიანდა იყო.

ბ. გალობლიშვილი.

(შემდეგი იქნება)

ზოგჯერ ჩაიხვდაც კი პატყობდა მათ სკოლის უფროსი, ასაჩუქრებდა კიდევ.

შეღამდებოდა თუ არა, ესენაც აღტუზებოდნენ ივან ივანოის კარებს!.. წაღმა-უკუღმა აციკინებდნენ თვალს. პატიოსანი ამხანაგების ემხროდათ გამცემლებს.

ძალიან ცრთხილათ ცვემდით ჟურნალს, მაგრამ შესამე ნომერზე მაინც გავიგვებს!..

ჩაჭეტეს სკოლაში მოწაფეები და თვითეულით გაჩხრიკეს. ტანსაცემლებიც კი გახადეს. აქ რომ ვერაფერს გახდნენ, ყველა შემწეული მოწაფეების სახლებში ხალხი დაგზავნეს და იქაურობა აფორიაქეს.

ჩავარდა რედაქტორი! — მოწინავე წერილის შავი უბოვნეს!..

როგორ გეხარდა სკოლის უფროსს, როცა ხელზე-გაქრული რედაქტორი წაოღდინეს! თვალბინათ იცინოდა..

— თავისუფალი პრესის რედაქტორს ვახლავარ! არ შეიძლება ერთი ნომერი თქვენი გაზეთისა ჩვენც გამოგვიწეროთ? გამოტყდეს, ვინ არიან შენი ამხანაგები, დაასახელე ყველა მოხმობების, ლექსების და წერილების ავტორები, არა და სასტიკი სასჯელი მოგეღოს!

იოსებ ღვთისაშვილის ხსოვნა

(მოგონება)

ი. ღვთისაშვილი გვიცინა 1867 თუ 1868 წ., როცა ის შემოხდა თბილისში გიგოსთან. გიგოს იჯარით აღებული ჰქონდა სახლის გაკეთება ენემ ისრაილოვისა, დიდი მთავრის ქუჩაზე, სადაც მეც ვიმუშავე გიგოსთან ერთი ზაფხული დურგლობად. გიგოს ძმა იოსებმა მე მოხმობდა აივნის ბოძების, კოჭების, შაბაკა-ჩუქურთმებზე. ამ დიდი მთავრის ქუჩის მტკიცის ბიზად სიპოხოვის ქუჩიდან, კიროსინის ქუჩამდე გაშენებული იყო ხლის და ყურძნის ბაღები, სადაც მუშავდებოდაც ბევრი იყო. ამ ბაღებს ეძახდნენ ნაჯირ ბაღს. იმ სახლის გვერდზე, სადაც ჩვენ ვმუშაობდით, მტკიცის ბაღების გადმოღმა, ქუჩის აღმოსავლეთის მხარეს, იდგა დიდი კაკლის ხე, რომლის გვერდზე პატარა წყაროც გამოდიოდა, მაგრამ დასაღვეათი არ არ გარგოდა სიძლანის ვაშო, დასაღვეო წყალი დეტკრიდან ამოვკქონდა ლტრებით, წყაროში ვაკეცვებდი ანთვე, იმ კაკლის ჩრდილქვეშ, მაღმა ნაყიდ ხილით ანდა მუშავილით ესაღვინებდით, საიღმა შენდევ კი იოს. ღვთისაშვილი ჯიბიდან ამოიღებდა, ხოლმე ჩახრუხების ანდა შავთილის ლექსებს და ვკითხულობდით. მაგრამ ვერ ვიგებდით, ისეთი მძიმე ენით იყო დავწერილი. ჩვენთვის გაუგებელი რჩებოდა.

იოსებმა მაინც სადაც მოულოდნეა ძველ წიგნებს ზოგს ხელთაწერის და ზოგ ნაბეჭდებს: ქილიოსა და მინანის, ვისრაიანს და სხ. ამ როგად კიბის ვაშო ვატარებდით დროს, სხვა ხელოსნები კი დავგეცინოდნენ, მაგრამ ჩვენ მაინც ჩვენსაგან ვაგვარდობდით.

1868 წ. ხელოსნებს კლუბიცა ჰქონდათ, იქ, სადაც ეხლა ვერის ხილი, სულთი საავადმყოფოს გადმოსწვრივ, მტკიცის პირად (მაშინ ჯერ ვერის ხიდი არ იყო აშენებული); ეს კლუბი პირველად მუშა ხელოსნებმა დარსეს. თუმცა დარიბი ხელოს-

— ჩემი დაწერილია ყველა. ამაყად უპასუხებს რედაქტორი.

— სატყუა საზიხარო! — ანეთო ივან ივანოი: ჩავადეთ სარდაფში!.. ცის სინათლე არ აწენოთ სანამ არ გამოტყდეს. არ მივაჯობოთ არც საქმელი, არც საქმელი! — დრიალებდა გაბრაზებული სკოლის უფროსი.

ასრულდა ბრძანება. „მუქის“ რედაქტორს კინწის კვრია ბნელ სარდაფში უტრეს თავი ვირთებთან.. დღე გამოშვებით ამოპავადნა შუღამისს და ემუდარებოდნენ ამხანაგების გაცემას, ოქროვდნენ კი შემაძლიეს; ამით რომ ვერაფერს გახდნენ, ცემა დუწყეს, ცხვიარი სისხლით შევლტებეს, სიკვდილითაც დაეწურნენ, მაგრამ ამაოდ! ამხანაგების ენაობა მაინც ვერ ათქვივინეს!

ბოლოს, როგორც მაცნე და საშოში მოწაფე, პედაგოგიურმა სამუშაო სკოლიდან გამორიცხა რედაქტორი და მგლის) მოწმობით ქუჩაში გამოისტუმრა!..

* მგლის მოწმობა — ისეთი მოწმობა იყო, რომლის მიყოფი მოწაფეს სპწავლებელში შეხვალა არ წყველი.

ნები უფრო ბევრი იყვნენ კლუბის წევრებით, მაგრამ სიღარიბისა გამო ცოტანი დაიბრუნებდნენ.

მდღარ უფროაიყენეს, ჩინოზიკებს, მეფაბრიკების და დიდ სახელოსნოს პატრონებს საშუალება ჰქონდათ მულად ეაჩნათ და ესარგებლათ კლუბით, მკაობრად ნაბობიკა, ზეიცოცი, რუფტოცი, ილინი, კოტორანი, რუჟისი და სხვ. რომელთაც, ხელისანთა კლუბი მიითვისეს და სამუდამოდ დაინარჩუნეს კლუბი.

ერთხელ გიგომ მე და იოსები წავგიყვანა კლუბში. იოსებ დავითაშვილი ჩემზე ცოტად უფროსი იყო და კვლავაც ნამყოფი კლუბში, ჩემზე უფრო თამაზათაც იქცეოდა. კლუბში დიდძალი ქალი და კაცი სერიზობდნენ, ზოგნი ქაღალდს, ნარდს და ბილიარდს თამაზობდნენ, მუსიკასაც უკრავდნენ და წვეთი-წვეთად ჭალი და კაცი ცეკვამდნენ; ზოგი ვახშამს შეეპყროდა.

ამ კლუბში ბიბლიოთეკა-სამკითხველოც იყო მოწყობილი. მე და დავითაშვილმა სამკითხველოსკენ გავწიეთ, ვინაიდან იქ უფრო თავისუფლება იყო, მაგრამ, სამწუხაროდ, იქ ცოტა იყო წიგნები და გაზეთები. და თუ იყო, ისიც ჩვენთვის გაუგებარი ენაზე.

როსებმა აქ მიაგნო ერთ ქართულ ჟურნალს: მგონი „გუთნის დედას“ თუ სხვა ჟურნალი იყო აღარ მახსოვს. დავითაშვილმა საშუალებაც მოიპოვა დაიწყო, ამ დროს მოვიდა ჩვენთან ერთი ვილაც, მგონი სამკითხველოს გაემეც იყო, და კლუბიდან წასვლა გვიბძანა, რადგან ახალგაზრდები ვიყავით, არც ბილეთები გვქონდა და ღარიბად მუშურად ჩაცმულნი ვიყავით: გაემეც ბიძანების კოლონი გვიბძანა: წიგნებს ნუ აჭუჭუიანებთო (ნუ პაკვიტოც კითვითო). ამ დროს დავითაშვილის ძმა გიგო რომ არ მოგვწყვედებოდა, მგონი პოლიციამაც გავგვზავინდენ.

შეტი ღონე აღარ იყო, წამოვიდით და შემდეგ იქ ფხვი აღარ მიგვიდგავს. ბოლოს მე და დავითაშვილი ცხოვრებამ ერთთმანეთს დაგვაშორა, სხვა დასხვა სახელისნოვებში დავიწყეთ მუშაობა, მაგრამ

თავისუფლად ამოიხსენიქა ივან ივანიჩმა. მომხდარი ამბავი დაუყარებლივ უშაღლეს მთავრობას აცნობა, რაზედაც დიდი მადლობა და წარჩინება მიიღო.

გავიდა ხანი. იცვალა დრო. ივან ივანიჩიც დროს შესაფერად შეიცვალა და გადახალისდა. ქართული ენაც შეისწავლა და...

ს. რეზონიძე.

ღამე ზღვის პირად

ნელს ნაბიჯით მიდიოდნენ ორნი ერთად შავი ზღვის პირად ..

ზღვა ოდნავ ღელავდა... ალერსიან კოცნით ზვირთი-ზვირთს აწყდებოდა და ყრუ ხმაურით არღვნიდა მასის მშვენიერ საღამოს მყუდროებას. მისიერნი წვეთი-წვეთად მიმოდიოდნენ ზღვის პირად და... ისინიც...

ისინიც მისკურადვინ ოცნების სამეფოში. იმათაც აზვირთებულ ტალღებით უძვრდათ გული. ორივე და გარბინა... ზვირთებით აწყდებოდნენ ერთმანეთს ცეცხლის ბაგენი, ზღავი შეპყრობე-

1875—8 წელს მეფებრივ ზეიცვის საღურგლო სახელოსნოში შევიდა სამუშაოთ. ამ დროს იოსებიც იქ მუშაობდა - ლუქურთმის მკრალად.

აქ ერთგულად მუშაობდა მინაურ სამკითხველოს მოწყობის, სკა ქარგალ-შეკარდებზე მოვიზრეთ და საერთოც გვითხოვდნენ თანამედროვე წიგნებს და გაზეთებს ამ წიგნების და გაზეთების კითხვამ იძინდა მოაზრდა ქარგალ-შეკარდები, რომ 1877-8 წლებში ატიცვაც მოვაწიეთ ზეიცვის საღურგლო-ფაბრიკას ა. ციხომიურს ნიადაგზე; თუმცა დაქარა დათხოვნაც იყო მუშებისა, ქარხნის პატრონის მეორე ხაგრამ ვათიცვა მუშების გამარჯვებით დამთავრდა. ამ შემთხვევამ მე, დავითაშვილი და სხვა აზნაზავები დავგამოშრა ერთმანეთს, ვინაიდან მე და დავითაშვილი, რომდენიმე სხვა მუშებზეც, მოყვეით დათხოვნისგან.

მის ჩაღრიშვილი

(დასასრული შემდეგ ნომერში).

სეზონის თავი და გოლო

(იხ. „თეატრი და ცხოვრ.“ № 12).

რამეარტხარი.

ეროვნული და რევოლიუციური მოვებტი ძალიან მჭიდროთ არის დაკავშირებული რეპერტუართან

თუ ამ მხრივ წინდაწინ არ არის დაბეჯითებული მზადება, სეზონის განმავლობაში დიდი აღარაფერი შეიქმნება.

ჩვენ გადაწყვეტით ვიცავთ იმ აზრს: თუ არ არის საკუთარი ღრამატურგია, თეატრი ჰკარავს საკუთარ სახეს. იგი ადგია ვადაშენების გზას. მო-

და მათ და მედიდურად იწვევდა თავისკენ. ჰსურდა ზვირთებში ჩათვრიდა მათი საკუთარი გრმინა და მეტიერე მზეფებით შევიბოლა. მაგრამ ისინი? ისინი ხელის ნაბიჯით ორნი... ადამიანთაგან განწმორებულნი ერიდებოდნენ სინათლის მუქს... მწილ ბუჩქებისაკენ მიისწრაფოდნენ..

შეგებელ და უეტროვ შეა-თუქთა ჯარი შემოესია.

ზღვა ღელავდა... ნელა, უფრო ნელა... და თავისკენ მიწვიდა. საშინელმა აზრმა შებოქა ჩემი გული და გველნაკებნივით დავიკლავენ.

—ნუ თუ ის არის?— გავიფიქრე. ფხვის ხმა მომიახლოვდა... იმათ ჩემს წინ გაიარეს... მე ყური მოვკარ:

— ჩემო ოცნებავ, რა გავიფიქრით მიყვარხარ! და ქალის მკერდს მიყვარდა ..

მე ის ვიცანი. თავ-ბრუ დამესხა, თუკი ჩავლენე... არ მსურდა დაშენება. ხელი გავიქნიე. მევინა აჩრდილი... მაგრამ სინამდვილე თვალწინ გადამეშალა... გული ფეთქავდა, ძალ-ღონე მაკლდებოდა... მათ ნაბიჯს თვალთ გაავყოლე... ისინი მიუახლოვდნენ მოზრდილ ბუჩქს... იქვე ჩამოსხდნენ. მთავრე ის იყო მისრიალებდა ღრუბელთა შორის...

შეგებელ მთავრავ, გავხედი ზღვას, დავიკუქრდი მათ... მთავრე მომპკრა თვალთ ორთავსე, მედიდურად გაჩერდა, გაიუერი გრმინობით შუქი სტყორც-

ლოდ ნათარგმნები, თუნდა შედევრებიც კი, ვერ დაიხსნიან მის განადღურებისაგან.

პართალია დასზე კი იზრუნეს გაზუფულოდან, მაგრამ ორიგინალურ დრამატურგის მოაოვებზე არც მათი უზრუნეთი და არც მის შემდეგ.

ამიტომ ხელში შეგერჩა ან სულ თარგმანები, ან დრომოკუთული პიესები „ჟაკარა“ და „მზის დაბნელება“.

პართალია ხშირად გვესმის ჩვენი თეატრის მესვეურთაგან სადემონსტრაციო გამოწვევა: მოვეტანეთ ახალი პიესები და ჩვენც დავდგამთ.

მაგრამ ასეთი გამოწვევა ვერა პიესებს გამოხმაურებს შენდები მიზეზით: ჩვენ თეატრსა და ჩვენ მწერლებს შორის ჰსუფევს არა ბუნებრივი დამოკიდებულება. თეატრის მესვეურებს არ სჯერათ ქართული დრამატურგისა არაფერი. ქართველ მწერლებს კიდევ არ სჯერათ გულწრფელობა ამ გამოწვევისა და ამიტომ განანაზე დადიან ერთმანეთისაგან.

მხოლოდ მწერლების ერთი წრეა ინტიმურათ დაახლოვებული თეატრთან. ესენი არიან „ყაწრელები“. მაგრამ იმათაგან დრამატურგისა არაფერ ეწყება, გარდა ერთისა. (მთარგმნელობა კი—დრამატურგობათ არ ჩაითვლება).

დანარჩენებს არ ენდობიან და არც ისინი ენდობიან თავის მხრივ.

ამიტომ მრავალი დაბეჭდილი, ან დაუბეჭდავი პიესა, რომელთაგანაც რამდენიმე აუცილებელათ წარმოადგენს თეატრალურ ღირსებას, მივიწყებული რჩებიან.

და თუ არ არის გამოყენებული ის, რაც დაწერილია, რაღა ეშხით შეიძლება ვაცმა სწეროს სხვე-

ბი? აი, აქ ხდება დაუქმება მთელი შესაძლებელი ძალ-ღონისა.

ქართული მწერლობა, რა მიმართულებისაც უნდა იყოს იგი, ეს არის მთავარი შემოქმედებითი სული ქართული კრიზისი.

ჩვენი თეატრი ვერ დაენათესავე ამ შემოქმედებს ვერ გამოიწვია მასში სიყვარული, შეჯიბრება, ძალთა თარეში. პირიქით დაამყარა ნამდვილი მტრობა, რომელიც უძველეს დამლუპველია ქართული თეატრისათვის.

ქართულმა თეატრმა ვერ გამოიყენა ყველა ეროვნული ძალები თავის სასარგებლოთ. მან პირიქით დააუქმა ივინი.

ამ გვარად ჩვენმა თეატრმა ვერ შეასრულა თავისი ეროვნული დანიშნულება. იგი უცხოთ დარჩა ქართული ხალხისთვის.

გვეყვ ითქმის ჩვენი თეატრის რევოლუციურობაზე. ეროვნული დრამატურგია შეიძლება იყოს თავზე ხელაღებით რევოლუციური, და თუ დაუქმებულია ორიგინალური დრამატურგია, თავის თავად ეს ნიშნავს, რომ დაუქმებულია რევოლუციური შემოქმედების შესაძლებლობაც.

მაგრამ რევოლუციური სახომი თანაბრათ შეეხება ნათარგმნ პიესებსაც. შედევრე, პიესების ჩამოთვლაზე ჩვენ ენახავთ: მთელ რეპერტუარში მხოლოდ ერთ-ორ პიესას თუ აქვს ნათესაობა რევოლუციასთან. დანარჩენი ან სულ უცხოა, ან პირიქით—საწინააღმდეგო.

ჩვენმა თეატრმა ვერ დაამყარებდა ჩვენი ხალხის რევოლუციური სულისკეთება და იგიც გარიყული დარჩა ამ ხალხისაგან.

ჩვერც ეროვნულათ და ვერც რევოლუციურათ ჩვენ თეატრს აღარაფერ არ ესარჩლება.

გაშაგებით მოხვია ხელები, მიყვრდნო მკერდზე და გაშაგებოცე სწუნინდა ტურქებს...

ზღვის ღელეა მატულობდა... ტალღა ტალღას სცდებოდა და ნაპირებს ეხებებოდა... დამე მიჭროდა, ზღვის პირას არაფერ იყო, იმ ორისა და ჩემს—მოუპატრებელ სტუმრის—გარდა.

ბურჭის ძირას მიყვრდნე დაკვირვოს გულით... მხოლოდ ამ ბნელ ღამეს არღვევდა ზღვის მრისხანე გუფუნო, გიფური კოცნა დაღვთილი ტურქები.

უცებ წამოიქცერ... გული ბოღმით ამეცხო... სისხლი ყელში მომადგა,—მსურდა დამეყვინრა... მივარდნილიყავ და ჩემი გრძობის შემზღალავის გულში ღაბავარი ჩამეცა.

მაგრამ... მივიკრებო ძალა და გავიქეცი ამ ბნელ ღამეში. თან მომდევდა ზღვის მრისხანე ზუზუნინ... მთით საზარელი კოცნა... და მთვარის დამცინავი ღიმოლა...

მე დაუსრულეზღალა მივებოდი. საით?

არც მე ვიციდი...

თამარ ცერი.

ნა. მჭირდავ სიამაყით ნელა იწვევდა, თითქოს ეუბნებია: „როგორ მშვენიერად გცოდნიათ ალერსო“. ზღავე თავისკენ იწვევდა, აკავებულ შეზუფებს სტყუორცინდა... მაგრამ ისინი... ვერაფერს ხედავდარ... გარდა ერთმანეთისა.

რეტანივით გაესწიე მთაქენ, უგზო უკვლოდ მივიღოდი... მაგრამ ნამდილოდა კი არ ვიციდი რატომ? მივადდე იმათ ბურქს... ქორღულდა... შეურჩეველდა... თითქო მთავრე მიმიხვდა, მითანავარძნო... თუმც მწარე ლიმილით, სასეგ სარკაზმით ვადმომხედა. მაგრამ ხელი შემიწყო, დაიხია და ღრუბლებს მივთვარა... ვივრებე მისი დაცივი... რა მექნა, აღარ ვიციდი... ჩავიციეც იქვე ბურქის ძირს...

ყველაფერი სდემდა, მასთან ბნელიდა... ბნელიდა ირგვლივ, ჩემს გულშიაც საშინელი სიბნელიე იყო... მხოლოდ ორი არ სდემდა...

და ზუსტუნედა ზღვა, მე ცვახცახებდი.

ნელი სიო ჩაის ფთობლებს არჩემდა. მაისის გრილი ღამე სსსიამოვნო იყო მხოლოდ ორისთვის...

— ოჰ! ჩემო გიყო! შენა ხარ ჩემი ცხოვრების მოკმეციმე ვარსკვლავი, რომელიც ჩემს სულს ანათებს... მითხარ, გენაცვა, ხომ გიყვარებარ...

— ოჰ! მიყვარხარ! მიყვარხარ!—სუსტის ხმით მიიღო ქალმა.

— ჰო! და ასეა, აერე მითხარა, ჩემო მშვენიერებამ...

ეს იმას ნიშნავს, რომ ჩვენი — თეატრი ვერა თაბისაშობს თანამედროვე როლს ჩვენს ცხოვრებაში. რჩება მესამე მომენტი — ესთეტიკური. აქ კი შეიძლება მეტი ლობიობა ჩვენი თეატრისადმი მართლაც ესთეტიკური მხარე ვერა ჰყვარეს ეროვნულ და რევოლუციურ ნაკლს, მაგრამ მინც მიმდინარე სეზონის გამართლება მხოლოდ ესთეტიკურ სფეროში შეიძლება. ჩვენმა თეატრამ ამ დარგში დიდი ნაბიჯი გადასდგა წინ, თუკი ეს არ არის ყოველთვის მაღალი და სრულყოფილი.

„გაყრა“. — სეზონი გაიხსნა ამ პიესით. გამართლება — მხოლოდ ტრადიციულის მოსაზრებით. სხვა ფრიც პიესა უზარალო სურათია გარდასული ყოვანცობების კარგა ხილათ, მოსავანებლათ, ერთხელ. სასეზონო პიესათ კი ვერ გამოდგა. თანამედროვე თეატრისათვის — იდეური კოტრობაა.

„მზის დაბნელება“. — ანეკდოტთა კრებული მზის დაბნელების გარშემო დადგმა რომ ჩამოვაციოთ — შინაარსის ხუხულაც კი არ დარჩება, გამართლება აქვს, როგორც ძველი ტელისის „აღდგომას“. მიინც ყველაზე მეტი ეს იზიდავს ხალხს.

„ინტერესთა თამაში“. — თითქოს უნდა იყვეს დაცინეა ცხოვრების ფუქსავატობაზე. ნამდვილათ კი არის გმირობა და ქებათასხმა ოინაზობისა. კაცი რომ გამოდის ამ წარმოდგენის შემდეგ — თვითონაც უნდა გარდიქცეს მიზეზ ხეულ აფერისტად, რომ იკოპაოს ამ ცხოვრებაში. ასეთი უკუღმართი წაქეზება მაყურებელისა პიესის იდეურ სიხვეთ ჩათვლება.

„გამირი“. — ალვგორიათ ვერ გამოდგება. პირდაპირ კი არის სოული იდეური გადაშენება. ისეთი ილოტრი ხალხი არსად არ მოიქებნება, რომ მაისი

შეკვლი — გმირათ მონათლონ. მაგრამ ეს „გამირი“ ისე სიმპატიურათ არის გამოყვანილი, რომ მაყურებელს თვითონაც უნდა მოჰკლას ან მამა, ან დედა — თუ კი გმირათ გადიქცევა. ეს არის ხალხის სრული ილოტობა, სადაც ყველაზე ილოტი „გმირათ“ გამოდის. ასეთი პიესა რევოლუციის ხანაში სრულ უკუღმართობას წარმოადგენს. არავითარი გამართლება მის დასადგმელად.

„აღმთიანი მახსა“. — თუმცა ავტორი რევოლუციონერიია, მაგრამ პიესა ვერ არის რევოლუციური. ექსპრესიონისტულ ფორმებში დაყენებული ხელში დაუქვრელი საკითხი პიროვნებისა და მისისა. ამ კოლექტივის ხანაში გამარჯვებული გამოჰყავს პიროვნება. ამ პიესამ დრო ძალიან ჩქარა მოჰკამა.

„ოტლო“. ეს არ შედიოდა სეზონის პროგრამაში. ის ყაჩაღურათ შემოიჭრა რამდენჯერმე. მიიზნა უამრავი ხალხი, შემდეგ ნაძალადევათ განდევნეს თეატრის მესვეურებმა. ამ ქცევაში არავითარი მაღალ მოსაზრებას ადგილი არა აქვს.

„ხვების წყარო“. კეთილშობილი და ძლიერი იდეურათ. ლამაზი სცენურათ. მან დიამისახურა სიყვარული თველი ხალხის. ამიტომ გასძლო შესაფერისად მეორე სეზონშიც.

„სინათლე“. შემთხვევით შემოჭრილი წარმოდგენა. სეზონს არ მიეწერება იგი. ქართველ ხალხს ძალიან უყვარს ეს ლამაზი სან.ხ.ობა. თეატრი საგანგებოთ იქ დება. თითქოს ხალხს ჯობნურ მეტათ აღარა სდამენ. ამ ქცევის არა აქვს არავითარი იდეური და კეთილშობილური ახსნა.

„გაჯანაურებული მღაბო“. — საფრანგეთში ეს პიესა დღესაც დროულად ჩაითვლება. დიდი რევოლუციის შემდეგ — ანაურობას შინც დიდი გა-

ბოდიში უდროო

(მძას რომელიც თურმე მყოლია და მე არ ვიცოდი)

არ ვიცოდი, რომ მე მძა მყოლია მყოლია ნაწილად ვაგვიდა მხოლოდ მაშინ: როდესაც სარკე დაგვიანება ორივეს: ჩვენი დადღობა პოლონები. როდესაც დღის თბილ გულში შეტევაზე გააღასესვლად დაგვიძინა: — შეიღობე ჩემთან!!!

ჩემი ატაცება როგორც: აღმოსავლური ცის თეთრი გავლლება, როგორც: ლურჯი კნავილი დაქრილ მელანქოლიის, ურუბრტული სუღარაში ვახვეულ იმედების: დაეცოვე დებთან... და და მივენდე სხვებს: იქნებ მათაც იციან ფრაგმენტები ჩემი სულის აღსარებთან. მხოლოდ მიკვირან ძემბი ილატს. ქუჩები მეუბნევიან საყვედურს. შემოილი ლოცვები აღარ მიჯერებენ ფიცს. და კანკალებს დამე უდროოდ მოსულია. ხოი ძმაო!!! ნეტა მიყენებოდი ლომის ფაფარში სახული, ნეტა შენს სახეს არ გაველო ჩემს წინ დამანჭულ ძარღვებით. მაშინ ჩემი ბოდიში არ დაიკანავლება ობოლ ბეღლით.

მაშინ მეცოლინებოდა თასი სინანულის.

ხელს: დაისრისა ლამე დღის მოლოდინში. შეცქვრით ერთმანეთს კაპას კატებოთი, და ყველამ გაიგო, რომ ჩვენ მტრები ვართ ერთმანეთის.

ბოდიში ძმაო!.. სინანულით. ასეთი ომი იკოდენ მხოლოდ სისხლის შერევისთვის: ასე დაუნდობლად შეეჯახებოდენ ერთმანეთს ბრახინი ხარები, სისხლის ვახლებაზე, როცა მზე უსწორდება მიწას. ჩვენი სახეები დარბიან როგორც დაბინდული ნევატები, და ვერ გამირჩევიან: ვინა ვარ მე?..

და მეთავილება რომ ჩაუხტებოდი ხვდება ერთმანეთს უმიზეზოდ...

ბოდიში ძმაო!!! უდროო ხანწასული, უკანასკნელი და დაკარგული: თოვლის ციომიღებში.

კაიუს პელი.

აწდა არლოვა

ბოშორ სინდერათა ცნობილი შემსრულებელი
(„თეატ. და ცხოვ.“ საღამოს სასილიდა 5 ივლ. ახ. კლუბში)

სავალი აქვს იქ. დღესაც ფრანგი სოციალები დი-
დასი სიამოვნებით მიათხოვენ თავიანთ მზითვიან
ქალიშვილებს რომელიმე გაკორტებულ მარკისს,
რომ მიანიჭონ მხოლოდ უფლება განმარტული კე-
თილშობის სახელი, საქართველოში კი—სადაც
კოდა აზნაური და გაკორტებული თავადი მხოლოდ
დაქანვის მასალას წარმოადგენს „გააზნაურებული
მდაბით“—უნიადაგოა. იდეური გამართლება არც
ამას აქვს.

„გაზი“. იდეურათ ეს არის ყველაზე ძლიერი
მთელ სასეზონო რეპერტუარიდან. მთელი ეპოქის
დაქმნული კონტები აქ ცახცახუნენ. თანამედროვე
ცხოვრების გვიანტური რყევანი კატასტროფულად
ამხედრებულ წინააღმდეგობაში პივერტულ განსახი-
ერებს. იქ დასმული საიხები გადაწყდებიან ცხო-
ვრების ოკენეს ნაპირიდან ნაპირზე, ძაგარამ ისეთ
არაბუნებრივ ფორმებშია ყველაფერი ეს დაკე-
ჩილი, რომ ჩვენმა ხალხმა ვერ შეიფერა იგი და
ჩქარა გააყვა „ადამიანი-მასსა“ კვალს.

„მალშტრემ“.—ერთად ერთი ახალი ორიგი-
ნალური პიესა. რომ ჩამოვიცალოთ დადგნა—ეს
იქნება სრული იდეური უსისტემო გაუგებრობა.
პრესა შეზღდა სრული სიჩუმით. ბოლოს თვით რო-
ბაქიძემ დაარღვია ავტორული თავმოყვარება და
„ქართულ სიტყვაში“ დასწერა „მალშტრემზე“ გან-
მარტება-რეცენზია. ისევ სრული გაუგებრობა ბეთ-
ლი საზოგადოების მხრივ. რამდენადაც საზოგადოე-
ბა დამფესტებულა ნაწარმოებისა—პიესა დამარცე-
ბულათ ჩაითვლება.

აი მთელი ჯაპევი სეზონის თავბოლოდან გა-
დაქმნული.

„გაყრამ“ დასაწყისშივე მოსკვამა დროება. „სი-
ნალთა“ მხოლოდ ერთხელ დაიდგა. „მალშტრემი“
სულ ბოლოს მოესწრა ოთხჯერ. მთელი სეზონის
განმავლობაში მხოლოდ ერთადერთ ორიგინალურ
პიესას თამაშობდნენ სისტემატორით „შის დაბნე-
ლებსა“. ჩვენი თეატრის „პასუხისმგებელ მდიანებმა“
მხოლოდ ამ პიესით ამოსწერეს მთელი ქართველი
ერის შემოქმედება ოთხმოცი წლის განმავლობაში.
დანარჩენი პიესები სულ თარგმანები არიან,
რომელთაგანაც სავსებით მისაღებია მხოლოდ ერთად-
ერთი „ცხვოს წყარო“.

რეპერტუარის საკითხში გადაწყვეტიტი და-
მარცხდა მარჯანიშვილი და მისი მომხრე ერთი-ორი
ინტელეგენტი. ისე კი იგი მიუღებელი დარჩა რო-

გორც წმინდა რევოლიუციური მასებისგან, აგრეთვე
ჩვეულებრივ საზოგადოებისაგანაც.

დასკვნა: ჩვენი თეატრისთვის სრულებით არ
იყო გამოყენებული საკუთარი ლიტერატურული ძა-
ლები. ევროპის „თანამედროვე მრავალფეროვანი
დრამატურგია“ სულ განზე იყო მიტოვებული. რაც
იყო ნათარგმნი, ისიც სულ არახიელი მხოლოდ ორი
უსიციცხლო პიესა იყო ახალი „ადამიანი-მასსა“
და „გაზი“.

რეპერტუარში ამაზედ მეტი დაქვეითება აღარ
შეიძლებოდა.

როგორი იყო დადგამა? ამაზე შემდეგ:

ლელი

(წ. მისიუცი)

უმხვედრა ნინოსთან როცა მთავაზე წვაბოდა დაბინდვა

სულთ დაღლილი გვიან ტარებით
დასასვენებლად ვამ შეგფაროს,
საღდაც დღეობან გიფი ქაობი,
(სულთ) ვას ლოცვა ვერ შეასმინი,
და ქარიშხალი კარში მოვარდა,
ფანერებთან ამხერტეს ნაქნობ კვიპაროსს,
პივერტებით ისერის ვასმინებს...
სხვა იმედებთან. სხვა დაცხოვრებთან.

გზებზე კვლავ ყინვა წმინაწმინა.—
ჩემს სულშიც არც ერთს ვარდს უბარია.
ასე ტიროდა ქარი გუმინაც
და დღესაც მარტო სიმწუხარია.
ივლავ ცაში და აზლად მოვა
სიეთი სულზე უფრო კეოლი.
ზარმა სიერცემი დარეკა გლოვა
და დავარი ისევ ვარდაკტილი...

ქარში რამდენი ლანიდ წვიდა
ტანზე ნანდები შემოებურათ—
და ქარიშხალი მოვა თავიდან,
როცა ლანდები მოვლენ მიწურად.
რამდენი მკერიდი ჩავერი დრე—
ჯერი ისევ გრძობა მოუკვთავდა
იღვა ბებერი დათახულუ ჩადრით
და საფლავების კარებს ჰკეტავდა.

მე ეხლა გული ვადავიარბე,
ბედმა ასე როსტის ოზანტა...
ვადაქანება ისევ ყიოზზე
და უფსკურულბით ახალ მიზანთა.
მე სხვა ქვეყანა უფრო მინდოდა
და ვადავარნა სხვა შევრეკვლებთია,
ესლა ქარია. უამინდობა
და ისევ ცრემლი დაღლილ თავლებთან.

დიდაო ნინო. ნინო ასული.
ჯვარზე აქედის თმები დამწწან
სჩანან სარკესი ფერგადასული
სიგივე, დღერთა და დიდამწიწი.

ი. მისაშვილი.

1924. ს. ქედი.
ნინოს საფლავი.

ჩვენის მხატვრები

იოსებ იმედაშვილი

ბ. ლუნაჩარსკის

— ვიცნობ რუსულ მამარ ენებს,
 ვიცი საქართველოცა,
 მაი მშვენიერს შეიგონებ
 ზღვა, კლდე, ტყე და მდელოცა.
 ქარიშხლიან დღეების
 წუთი მრავლგზით უნახავს,
 მაგრამ სველას წაძლებს
 გზებით გამოუნახავს...
 პოეზიის ამ სანერგებს
 შოთა თან სდევს გულითა,
 აფოლაღებს, ამავრებს
 ქართლ-კახურ სიყვარულითა...
 თავს ევლება ფრთა ორბის
 და ყვეილი მცინარე,
 შიდიან ას გზით ჩამორბის
 ას-წლოვნი მიდნარე.
 მას უკუთნან აერთებს
 გამპვირვილე სიტყვის თქმა
 ცით ამ აზრებს აღმერთებს
 ჩუმაღ, რომ გაირითმა).
 'შენთვის მუდამ დაგრიებით
 წმინდა ფრთები ცის წეროს
 და მსურს ტანით ფარჩებით
 ფიქრამ გამშვენიეროს.

იოსებ იმედაშვილი

იენისი, გარკვეული ქალაქი.

ალბის ცეკვა

იოსებ იმედაშვილის პიკრდან. ნახატი ვ. მანარობლიძისა.

იხ. „ათ და ცხ.“ № 11 „მასწ.“—მხატვარი“ და მოწიგალი № 16-ბი.

თოვლი

მოღის ღამე მძიმე
 სიჩუმე და თოვლი:
 მხოლოდ ქარს არ სძინავს,
 თოვლის ფიფქვთა ქროლვით.

და უდაბნო თეთრი
 რაოდ სველას მალავს:
 ქარი ფიფქვებს ათრევს,
 ქარი ფიფქვებს ღალავს.

და თოვს ისე სუფთათ,
 ვით ცრემლს თვალის გუბე...
 თოვლი ისე სუსტი,
 როგორც ბავშვის კუმბო...

თოვლი—მეფე ღირი
 შემოილი და მკრთილი:
 საღივც ბნელში სტირის
 დაცემული ქალი.

თამარ გოგელია.

მ. ი. ლომოვს

სახელმწიფო ოპერის პრიმა-ბალერინა (ოპერტი და ცხოვრება“ს საღამოს სახსოვრად, ივლისის 5 ანალ კლუბში).

გასტროლის თეატრი

ამ ხანებში სხვადასხვა დასთა შორის ტუ ეწვია გასტროლის თეატრი—ნიკ. მ. ფორეგერის სახელსწრის, რომელმაც ძალზე მიიზიდა ტუ. საზოგადოების ყოველი წრე და საზოგადოებაში და პრესაში აზრთა შეხლა-შემიხლა გამოიწვია. ამ აზრთა სხვადასხვაობა კიდევ უფრო მეტად გამოჩნდა ფორეგერის მიერ გამოართული დისკუსიები.

გინ არის და რას წარმოადგენს ფორეგერი?

ნ. მ. ფორეგერი.

ახალ თეატრის და ცეკვის სახელმწიფოს ხელმძღვანელი.

ნიკ. მის. ფორეგერი ვინგრელი ნემენცია, ახალგაზრდა, უმაღლესი განათლებით აღჭურვილი, მსახიობი. მოსკოვში იგი საკამერო თეატრის რეჟისორ თაიროვთან მუშაობდა, შემდეგ საკუთარი სახალხო თეატრი შექმნა. პირველხანად ეს თეატრი სხვაგვარად საავტორო პიესებს, შემდეგ პაროდებს—ცხოვრების ყოველ სიმბინჯებს სასაცილოდ იღებდა. ყოველივე ამას ასრულებდა ბუფონადისა და გროტესკის გეგმით (რითაც მთელი მოსკოვის ყურადღება მიიპყრო და 1921—23 წ.წ. ერთ სახელოვან რეჟისორად ითვლებოდა), შემდეგ თან და თან ექსცენტრიულ თეატრზე გადავიდა. (მისი ერთი საუკეთესო დადგამათაგანია „ჩინაღის კუნძულთა საიდუმლო“ უკანასკნელ ხანში—„ცოცხალი მკვდარი“ ანუ „უფლის სუბანა“). დრამათთან ერთად ფორეგერმა დიდი ყურადღება მიაქცია ცეკვას და ცეკვა-თამაშის ახალ-ახალ სახეების შექმნაში უმაღლეს ხარისხს მიაღწია. განსაკუთრებით აღსანიშნავია მისი „მანქანის ცეკვა“ (მოსკოვში მუშათა წინაშე ამ ცეკვის შესრულების დროს ხშირად გაიგონებდით: „ი ჩემი მანქანა ასე მუშაობს, ეს ჩემი მანქანაა“). რეპერტუარში შეტანილი აქვს ევროპისა და ამერიკის სხვადასხვა ერთი ცეკვანი, უმეტესად გაზარებული.

მის მსახიობთა თითქმის ნახევარზე მეტი მუშათა წრეიდან არის გამოსული, დანარჩენი—მდბიო მოქალაქენი, სუყველა საშუალო განათლებით, ზოგიერთებზე გათავებული აქვთ სამსახიობო სისწავლებელი.

ლი, სათეატრო ასპარეზზე მუშაობენ 5—6 წ. ქალები უმთავრესად მოსკოვის საბალეტო სკოლიდან არიან: ლიუდმილა სემიონოვა. ნად. გორონკოვა, ბარ. ალსკია, ევ. დანილოვა, ადა გოროდეცკია, თამ. ტომის, ტატ. ოსტროვსკია; ვაჟები: ნ. მ. ფორეგერი—მთავარი რეჟისორი - ლაბორანტი, იური გოლცივი - ლაბორანტი, ვლ. პეტროვი, თედ. არხი-ერევი, ივ. ჩეილოვი, ნიკ. პოსპეხინი, გრ. ნაუმოვი, გრ. შამშურიანი, ევ. დასკოი, პიანსტი—რადიო-დასის ყველა წევრებს საკუთარი ტანისამოსი აქვთ, საკუთარი ბუტფორია, რეკვიზიტო.

დასმა მცირე ხნის განმავლობაში სახელი გაითქვა ევროპასა და ამერიკაში. კინომ გადლო ლენტეხზე, ამერიკის პრესა დიდს ყურადღებით ეპყრობა. შრომის სპეციფიკო კავშირმა (ნოტა) მოსკოვში გადიო ამ დასის „მანქანის ცეკვის“ ნიმუშები მუშათა წრეებში შრომის პირობათა გასაუმჯობესებლად—შრომის დასაზოგავად. დასს განუზრახავს ამ ზამთარს ტფილისში დარჩეს, ადგილობრივი ცეკვებით რეპერტუარი შეივსოს და შემდეგ რუსეთსა და ევროპას ვაეგზავროს.

არიან ადამიანები, რომლებიც ტუტებს იპრუწვენ და მის ტანსამოსში გამოსულ ქალკეთა დანახვან, ვითომც სცხენინათ კიდევ, მაგრამ ამავე დროს ყველა ამჩნევს, რომ აქ არის ერთგვარი სიახლე, დრო-მოკმულ, ერთფეროვან სხეულის ცალმხრივ მოძრაობის მაგიერ მისი მრავალმხრივი ამტკეველება, რაიცა იწვევს სხეულის ყოველმხრივ განვითარება-გაჯანსაღებას, ხოლო რომ ჯანსაღ სხეულში ჯანსაღი სული ჩაიბუღებდეს და აღიზრდებდა, ეს ვინ არ იცის.

ფორეგერმა და მისმა დასმა დაამტკიცა, რომ ადამიანის სხეულს შეუძლიან ყოველმხრივი მოქნილობის გამოჩენა და ცეკვით სხვადასხვა მოღუნა-იღის გადმოცემა. ნახვთ მისი „მანქანათა ცეკვა“, „მომაკვდავი გედი“, „მატარებელი“, „მოქიშენი“, და მრ. სხ და მათი დარწმუნებით, რა შესაძლებია ადამიანს. ფორეგერი ჯერ კიდევ ძიებაშია დღესტრვით გამარჯვება.

იოსებ არიმათიელი.

ბალახმისტიპი არაბატოვი

(„თუ ტრი და ცეკვა“ სადამოს სახსტრად, ივლისის 5 ახალ კალენდრში)

ქანდაკება

(გაგორძელება. იხ. „თ. და ც.“ № 9).

ნინო. სთქვი! ბარემ ყველაფერი სთქვი! (კრემლებს მოიწმინდავს).

ლევ. მაპატიე, ნინო, მაპატიე.

ნინო. ჩემს თვალებზე უწვევლად მომდგარი კრემლი ნუ შეგაშინებს. სთქვი, რაც სათქმელი გაქვს. როლის გაჩქმენი?

ლევ. (დილონებული სდვას. პაუზის შემდეგ) მაპატიე.

ნინო. (ძველებური სიმტკიცით) თუ მონანიება გულწრფელია, შეასრულებ იმას, რასაც გმტყვი. აქ მილი! (საწერი მაგიდასთან მიიყვანს და სკამზე დასვა) იცოდე, ლევან, არილი ჩვენთვის ძალიან სასარგებლო კაცია. ბევრი სამსახური გავეცნია, ჯერ კიდევ ბევრი სამსახური გავეცნის გვიარდება. ამისთანა სასარგებლო ხალხის ესე ფუჭსაგაბათ მომძღურობა, როგორც შენ ჩაიღინე, არ შემიძლიან. ამიტომ დასწერე, რომ ყველაფერი, რაც დღეს მოხდა, შენი ნერგების ბრალია. ბოდიში მოიხადე და სთხოვე დარჩეს.

ლევ. ნინო! ეგ ხომ ჩემი საშინელი დამპყრობაა..

ნინო. დასწერე! (ლევანი მაგიდასთან დაჯდება. ნინო ზეიდიან დასცქერის).

უ ა რ დ ა

მისამდე მოქმედება.

ლევანის სახელოსნო. შუშაბანდიან ჭერიდან უხვად შემოდის სინათლე. იატაკზე რბილი ხატკრისფერი საფენია ვაშლილი. აქა-იქ კედელზე ფანქრით დახატული ესკიზები ჭკიოდა. მარჯვნივ უკანა კუთქულში კომერსანტის დაუთავადებელი ამტკრიანებული ბიუსტი. იქვე ახლო დაუმთავრებელი ბიუსტი, ბიუსტი და თახება. სკენის მარჯვნივ მხარეს რ.ს.პალერა დივანი და სავარძლები სდვას. დივანთან მაგიდა, რომელზედაც ყვეის სერვიზი აწყვიდა. სკენის მარჯვნივ მხარეს, ცოტა შუაგულ ადგილას, დასაყრდნობზედ ახალი ქანდაკების თანაა აღმართული. გადათავრებული სველ ტილოში ქალის სხეულის კონტურები მოსჩანს.

ფარდის ახდის სცენაზეა **ლევანი** და **ლუარსაბი**. ლუარსაბი დივანზე ჩის და ყვავსა სვამს. ლევანს ჯიბეებში ხელები უწყვიდა და დადის.

ლევ. (მცირე პაუზის შემდეგ) ეს გახუნებული პიჯაკი ყველაფერს ავიხსნის, ჩემო ლუარსაბო შენ ხომ რაღა დავმალე! ძალიან გავიჭირდა. ოჯახში ხარჯებს არ ამცირებენ. შემოსაღამა კი იკლო. უკან დაბევა აღარ შემიძლიან. (სიყვარულით ქანდაკებას უცქერის) ეს თინა, რომელიც ჯერ შენთვისაც აღუღწეოლებას შედგენს. მაღე მარმარილოს ქანდაკებად გადაიქცევა. ქარიშხალში სიციცხლე იწვა, მაგრამ... პიჯაკი კი შემომეცეთა. სხვაფერიც შეგინაირი გავიჭივებ მაშას. ხომ ხედავ, კომერსანტის ბიუსტი რა პირქუშად ჩამოაყურება? შემომწყრალი მყავს. რაც ეს ქანდაკება დაიწვიე, ხელი არ მომიკიდებია. გაგაგრებულმა ტანზე პიჯაკი შემომაცეთა. ეხლა ხომ გვისმის, ბოთაც დაგინარე სოფლიდან?

ლუარ. ალბათ კიდევ რამის გაყიდვას აპირებ ცოტა რამ მაინც დაიტოვე!

ლევ. მეტი გზა არ არის. (პაუზა)

ლუარ. იქნება იოლათ წავიდეთ. რამდენი გჭირდება. ყველაფერს ხომ ვერ გაჰყიდო? რაც საუკეთესო მიწები გაქონდა, გაჰყიდე. ენახი და დაგრა. იმეც რომ გაყილი, რაღა დაგჩრება?

ლევ. სხვა გზა არა მაქვს, ჩემო ლუარსაბო! ქანდაკებას ხომ თავს ვერ დავინებებ? ხომ იცი, ქანდაკება ჩემთვის ყველაფერია.

ლუარ. მაინც, რამდენი გჭირდება?

ლევ. საცხოვრებლად მინდა; ორი სამი თვე კიდევ როგორმე უნდა გავძლო.

ლუარ. (ჯიბეში ხელს ჩაიკრთვს) ცოტა ფული თან მაქვს. შემიძლიან მოგვე.

ლევ. (გამხარულბულით) რა კარგია! ავანს უკან დაუბრუნებ. რომ იცოდე, ეს წყვეული ავანსი როგორ მაშუბუნდა. რაც უნდა გატაცებული მიმეშვა, კომერსანტის ქანდაკებას შეგნდავდი თუ არა, სისხლი მიმღვრეოდა და ხალხის შეკარგებოდა.

ლუარ. რამდენი გინდა?

ლევ. ჩემმა ცოლმა მგონი ორობიცი თუმანი გამოართავა.

ლუარ. (ფულს გადასცემს) აპა. აქ ორობიცა ათია.

ლევ. (გრძობით ხელს ჩამოართმევს) მაღლიბელი ვარ, ჩემო ლუარსაბო! (ფულს ჯიბეში იდებს და თან თავისთვის ლაპარაკობს) ამას კომერსანტს მივცე... სალაპარაკო აღარაფერი ეცნებთ... მაღლობა ღმერთს... ველარავინ მისაყვედურებს.

ლუარ. (წამოადგება და კომერსანტის ბიუსტი-სკენ გაეპარება). ეს არის კომერსანტი? შენი შემოქმედებით აღმადურენა როგორაოც ამ ძვირფასი გავიძის ცხვირზე გაყინულა. რას ემათლევდი?

ლევ. აი დასწყველოს ღმერთმა მაგის გაჩენის დღე! მაგრამ კომერსანტი კეთილი და პატიოსანი აღმამიანი ყოფილა. წარმოიდგინე, გემოვნებაც ჰქონია. აი, ხომ ხედავ, ამ ადგილას, შუბლთან, პატარა ნაოჭი აქვს... ცოტა დაღვრემილ შთბეჭდილფასას ჰქვნიხს, არ ვიცი, იმასა ჰქონდა იმ დროს ნაოჭი, თუ ჩემმა გაბრაზებამ მისცა ასეთი გამომეტყველება. დახედა, გაიღიმა და მიიხრა, არ შეიძლება შუბლიდან ეს ნაოჭი მოსხნათ, დილონებულ გამომეტყველებას მაძღვეს, მე კი ოპტიმისტი ვარო. გემისი? ოპტიმისტი კომერსანტი ოპტიმისტი კომერსანტი სინაპტური აღმამიანი, ქანდაკება საძაფელი, დასწყველოს ღმერთმა!..

ლუარ. მაშ, მომავალი გამოიფინისთვის შენი ახალი ქანდაკება მზათ იქნება?

ლევ. უფრო ადრე. თინა თითქმის მზათა მაქვს. ცოტაოღონე შეეცეთება სქიორდება. (გრძობით) ნახავ, მაღე ნახავ, ჩემო ლუარსაბო! შენ ერთად ერთი აღმამიანი იყავი, რომელიც ცხოვრების საშინელ წუთებში მაშინვედები და იმედს არ მიკარავდა. როდესაც ამ ტილოს ჩამოვხსნი, დარწმუნდები, რომ შენს ამავს ბუქიალ არ ჩაუვლია! მაშინ ჩემი მტრებიც გაჩუმდებიან.

ლუარ. მტრები?

ლევ. (აღელვება შეიქმნევა, ქანდაკებაზე მიუთითებს) აი იმასა ჰყავს მტრები. მაგრამ ველარა-

ფერს გახდებიან. იგი უკვე ამასად აღიზარა, უკვე ცოცხალი არსებაა. ქალწულის ფეხბა ქვეშ უმწყროდ გაშლართული ადამიანის დაკომულ ძარღვებში ჩემი სისხლი ტრიალებს, სისხლი ჩემი გულსისა. მტრები კი ჰყავს. მტერი, რომელიც ყოველ წუთს იი აქ, ამ ოთახის კუნძულებში სდარაჯობს და თავის ბოროტი, შეურაცხველი თვალთ, განადგურების უკადის.

(გარედან ისმის არჩილის ლილინი: «ტრა-ლა-ლა, ტრუ-ლუ-ლუ, ტრა-ლა-ლა, ტრუ-ლუ-ლუ».)

ლუარ. ეგვიც ხომ შენი მტერი არ არის?

ლევ. (ლუარასად თვალღებში ჩაიკერდება) შენ გგონია, ადამიანის მტრები მდევ-გმირები არიან? ხომ იცი, უხილავე ვიბრინო სხეულს როგორა სწამლავს? ესენიც ცხოვრების ვიბრინებები არიან. საშინლად მრავლებიან და გვეწმალავენ. რას იცინი? ტყუილს ვამბობ?

არჩ. (ღიანი შეშოლის ქუდი ეკუთხე აქვს მოგებულთ, ჯოხს ხელში ატრიალებს) ტრალა-ლა, ტრუ-ლუ-ლუ! ტრა-ლა-ლა, ტრუ-ლუ-ლუ! (ორთავეს ქუდა მოუხდის) სალამი დარბაისელთ! (ლევანი ოდნე თავს დაუკრავს, ლუარასაში ცნობისმოყვარებით უტყერის) რა შესანიშნავი სახე-ლონია! იი ეს მომწონს! ევროპულად არის მოწყობილი, დიახ, ევროპულად! წარმოიდგინეთ, რა შესანიშნავი იქნებოდა, იი ამ ქუთხეში იაპონური ვახა რომ დაგვადებთ. დიახ, ოთახი მაშინ უფრო დამშვენდებოდა იი ეს შირმა ცოტა აქეთ რომ მოსწოთ. მოითმინეთ, ეხლავე დაგილაგებთ. (შირმას ხელს წაავლებს).

ლევ. (ხელს დაუტერს) უკაცრავად, უკაცრავად!

არჩ. არა უშავსრა. მე ვე არ შემაწუხებს. პირიქით, მესიამოვნება კიდევ. წარმოიდგინეთ, უცხოეთში არტისტების წრეში ეტრიალებდი და არტისტებს ხომ იხით, როგორ უყვანი გემოვნებით მოწყობა. ესეც ხომ არტისტის ოთახია, ხელოვნების ტაძარი, სადაც შემოქმედება სდღეს და გადმოდღეს! დიახ, ხელოვნების ტაძარი! ღმერთს გფიცებთ, ეს შირმა რომ ცოტა აქეთ მოვწოთ...

ლევ. ღვთის გულისთვის, ღვთის გულისთვის! შირმა სულ სხვა დანიშნულებისათვის არის მოტანილი.

არჩ. (იციანს) ეგ სხვა საქმეა. არ ვიციდი. (შირმის უკან შეიხედავს. ცინიზმით) ტახტიც არის.

ლევ. (აღშფოთებული) ბატონო არჩილ. ნუ ვაიწყებებთ ვისთანა ხართ.

არჩ. (დარცხენილი) უკაცრავად, ბოდიშს ვიხდი. თქვენ, ბატონო ლევან, ამისთანა ეჭვები არ შეგებებთ... მე... ვიხუმრე... დიახ... ვიხუმრე.

ლევ. იმედია შემდეგში უფრო ფრთხილად იხუმრებთ. წინააღმდეგ შემთხვევაში თქვენს ევროპულ პერსონას შესაძლებელია ხიფათი რამ გადახდეს. მიიღეთ ჩემან ეს მიგობრული რჩევა და დაროგება.

არჩ. უკაცრავად. ბოდიშს ვიხდი. მე მხოლოდ იმიტომ მოვახსენეთ, რომ უცხოეთში...

ლუარ (უკუბად გამარჯებული წამოგორდება) აღარ გაიმეორეთ... აღარ გვინდა უცხოეთი...

არჩ. (შემკრთალა უკან დაიწვეს) რა დაგე-მართათ?

ლუარ. აღარ გვინდა უცხოეთი!

არჩ. ნუ გნებავთ, ბატონო! რალსა ბრაზობთ?

ლუარ. უცხოეთში ლორები არიან?

არჩ. რა გნებავთ მაგითი სთქვათ?

ლუარ. უცხოეთში ლორები არიან მეთქი?

არჩ. ბატონო ლუარასა, შე ნებას არ მოგ-კემთ მასხართ ამიგლოთ! ბატონო ლევან! თქვენ სახლში ვარ. გთხოვთ დაუმსახურებელი შეურაცხე-ფისაგან დამიფაროთ.

ლუარ. გეკითხებით, უცხოეთში ლორები არიან?

არჩ. (გაოცებული უკან დაიწვეს) რა გნებავთ, ბატონო! მე შელორე არ ვახლავართ და ამიტომ არც ვიცი, არიან თუ არა. თქვენ, ალბათ, ეგ ლე-თესად მოგესვენებათ, თუმცა უცხოეთში არა ყო-ფილხართ.

ლევ. (გადიხარხარებს) ვაჯობა, ლუარასა, ვაჯობა!

ლუარ. (გაცინება. ბუზღუნით). ევროპიელი! (გამობრუნდება და საეარქელში ჩაჯდება).

არჩ. ყოველ შემთხვევაში აქ იმიტომ არ მო-ვედი, შეურაცხევა და დაცინვა მოვისმინო. (ლე-ვანს) მე თქვენთანა მაქვს საქმე.

ლევ. რით შემიძლიან გემსახუროთ?

არჩ. კომერსანტი მოვიდა.

ლევ. რა მინდაო.

არჩ. ბიუსტის დამთავრებასა თხოულობს. მე-ონია უფლება აქვს. თქვენ როგორა ჰეიქებოთ, ბა-ტონო ლევან? რა უპასუხოთ?

ლევ. უფლება? კიდევ რა უფლება აქვს, ბა-ტონო არჩილ? ექნება სურს კისერზე თოკი მოვი-ბა, თოკის ზოლი ხელში ჩაუღო და ეხო.ეხო ვსილო იმ მასხარასალი, რომელიც თავის თაგს ბედნიერად მხოლოდ მაშინა გჩონობდა, როდესაც ბატონი თავ-ში წკებას უტყუაუნებდა.

არჩ. განა საეკვით მიგაჩნია, რომ კომერ-სანტი უფლება აქვს ბიუსტის დამთავრება მოგ-თხოვოთ? მან ეს უფლება იყიდა... დიახ... ფულოთ შეიძინა. იცოდეთ, ბატონო ლევან, კომერსანტი უხეი კაცია, მაგრამ დანდად არ იცის. მე, მოგვ-სენებათ, უცხოეთში კომერსანტების წრეში ეტრია-ლებდი და ვიცი. რომ პირობის დარღვევა დიდს დანაშაულად არის მიჩნეული.

ლუარს. მე ყველაფერი კარგი, მაგრამ თქვენ რა გაუწუხებთ?

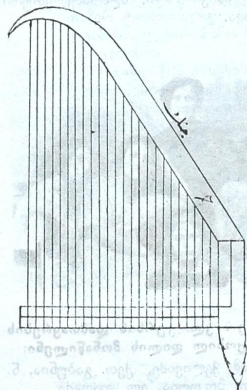
არჩ. ეგ თქვენი საქმე არ ვახლავთ. (ლევანს) რაკი კომერსანტი თითონ მოვიდა, სჩანს.

(შემდეგი იქნება)

აღმოსავლეთის სამუსიკო საკრავები

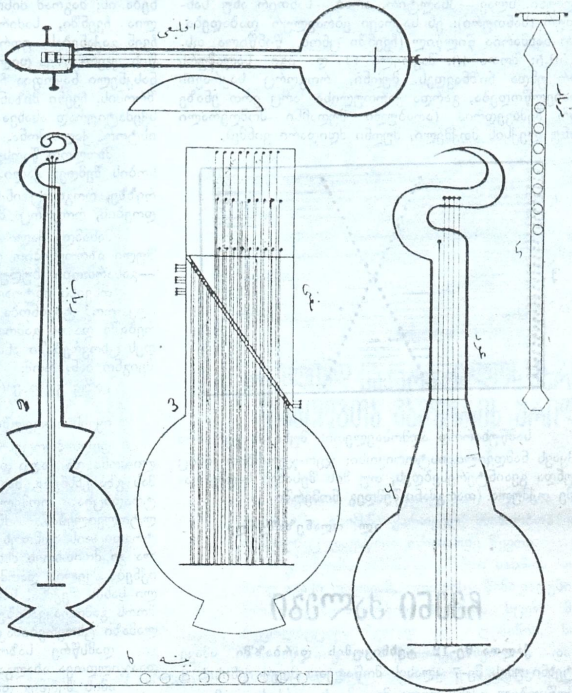
ოსმალურ ეურ. მილ-ლი თათბოლარ მაჯმაიასი* 1331 ჰიჯრით (1912 წ.) მე-5 ნომერში „თურქ საზოარი“-ს სათაურით დაიბეჭდა მუსიკოს რაფე იქეთას წერილი. როგორც თვით რ. იქეთა აღნიშნავს, მას ხელთ ჩაერინა ჰიჯრით მეცხრე საუკუნეში დაწერილი ამავე ოლი შუქურთოლას დავთარი, საცა ცხრა სამუსიკო საკრავთა შინაარსი და ბგერაა აღნიშნული: 1. იკლი, 2. რეზაბ, 3. მულნი, 4. უდ, 5. მიხმარ, 6. უიშა, 7. ჩანგ, 8. კანუნ და 9. ნუშა. იქეთას „თურქულ“ სამუსიკო საკრავების დანამდვილებითი გასაცნობად ხსენებულ დავთარი ერთადერთ და უტყუარ წყაროდ მიიჩნია; ვგონებ იგი არც ჩვენთვის უნდა იყოს ინტერესს მოკლებული, რადგანაც ერთ დროს აღმოსავლეთის მუსიკალურ ხელოვნებით ჩვენც ვამაყობდით და უსათუოდ მის აღორძინების ხანაშიაც მივიღებთ მონაწილეობას.

ორიგინალის მთლიანად გადმოღება მეტად მიგვაჩნია, ვთარგმნით მხოლოდ ორ მუხლს—ჩანგი და მულნი. მიხმარ და უდიცა ჩვენში ცნობილი (ფ. გორჯიჯანიძის ნაშრომი 30, შაჰნაშეს ქართული ვერსიები, 203), მაგრამ შოთას მიერ ნაქმები ჩანგი უფრო გვიხიდავს:

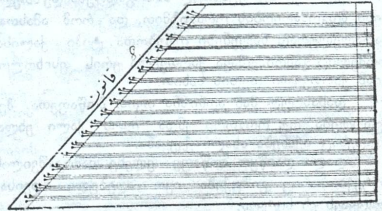

„ჩაღანა და ჩანგი ტკბილი“ (პირველის შესახებ გვექონია საუბარი — „თეატრი და სპოვება“ 1918 წ. № 2; „ქართული სიტყვა“ 1924 წ. № 21), „მოვზორდი ღონისა ყოველსა, ჩანგსა, ბარბითსა და ნასა“ ან „ჩანგ, ბარბითი და ნა ცეპული“ (იგულისხმება: ჩანგი, ბარბითი და ნაი. უკანასკნელს ჩვენმა ლეჩხიოკორავებმა შეცდომით „ნა“ და „ნასა“ დაარქვეს).

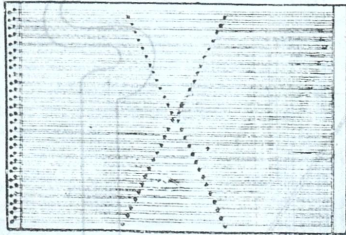
მულნიც ძველად და ჩვენში ცნობილი: რუსულად-

ნაინი 551 (წ. კ. წიგნთსაცვის ხელთნაწერებში № 3698. რუსულნაინი დაწერილა XIII საუკ. ა. ხანაშვილი ქარ. სიტყ. ისტ. 421), დაბადება 1 მეფე 10,5 (დაბადება ქართულად გადმოითარგნა მეექვსე საუკუნეში. მ. ჯანაშვილის ნაშრომი III, 37). ორიგინალი დაწერილია ძველ ოსმალურ ენით და ბგერადგოს აზრი ძნელად ირკვევა; ჩვენ ვსარგებლობთ ენის ცოდნით და აგრედვე მუსიკაში მრავალწლოვანი პრაქტიკაც გვიადვილებს მის გადმოთარგმნას, რომელიც ექვს ვარეშე უნდა იყოს. წერილი გავვიგრტელდებოდა, მაილიანი კომენტარი რომ გავკეთებინა, მაგრამ ზოგ ადგოს კი ვერ დავტოვებთ უყურადღებოდ: მიხმარი (№ 5) ძველ ებ-

რავლეტი სიტყვა და ნიშნავს ფსალმუნს (იგივე აისორულადც Собр. материалов 1894 г. вып. XX); მაგვრად აქ საღამურს გვიჩვენებს: ქართული ფსალმუნი, სლავ.—სალტორ, არაბ.—სანთირ ანუ სანდორ (სანთორი); ეს საკრავი ებრაელურ დაბადებაში ნახმარია წილწოდ (ჩვენში ცნობ. წაწილა ფს. 150,5; შოთა 46; შათელი 41) და იგი საღამურს არ უნდა ნიშნავდეს. მუდრი, როგორც საკრავის სახელწოდება, გარდა ქართულისა არც ერთ ენაზე არ შეგვეცდრია (არაბული მულანნი—მომღერალი ანუ ლექსის მიქმელი, მუდრი მდიდარი ვინც).

სამწუხაროდ აღმოსავლეთის მუსიკას ჯერ არა უყავს ნამდვილი ისტორიკოსი; ჯერ-ჯერობით ისიც უნდა გვიანტერესებდეს, თუ მის შესახებ სადმე რაიმე თქმულა. (თარგმანი შემდეგ ნომერში).

ალ. დიანეზაშვილი.

ჩვენი ქალები

ქალთა მე-12 ტენნიკუმის დაბაზში ამავე ტენნიკუმის მე-7 კლასის მოწაფეთა მიერ ივნისის 5 მოწაფეობი იქმნა დილა მათ მიერ კერძის დამთავრების აღსანიშნავად.

დილის დაწყებამდე მასწავლებელმა როდიონ ქორტიამ მოკლე სიტყვით ამცნო დამსწრეთ, რომ იღვია, გეგმა ამ დილას შეემუშავებუი იყო თვით მოწაფეთა მიერ დამოუკიდებლად მასწავლებლებთან, რომლებმაც მხოლოდ ტენნიკუმის დახმარება გაუწიეს მათ. ბ-ნ ქორტიამ ხაზი გაუსვა იმ მნიშვნელოვან ფაქტს, რომ ამ დილაში სჩანს მოწაფეთა შეხედულება თავის დანიშნულებაზე და რომ ეს შეხედულება არის არა ნაჯარანავე, არამედ მოწაფის გონებით შექმნილი. გარდა ამისა მან აღნიშნა, რომ დილა გვიჩვენებდა ქალს მონობიდან დაწყებულს თანამედროვე ბურჟუაზიულ საზოგადოებამდე მთელი მისი მღვობარობის ტრაგიზმით, და რომ ამასთან პარალელურად ნაჩვენები იქნებოდა ტაბი ქალისა, რომელიც გამოიმუშავა ქართველი ერის ფსიხოლოგიაში ქართველი დიდის სახით.

დასასრულ მან აღნიშნა თვით მოწაფეთა შეხედულება, თუ როგორი უნდა იყოს ქალი ესლა, როდესაც იქნება ახალი ქვეყანა.
დილა დიწყო მოწაფე ელენე მამაცაშვილის სიტყვით, რაც გაშუქება იყო აღებული იღვია. მოგვყავს ეს სიტყვა:

„დღიდან ჩვენ ფებს ვდგავთ ცხოვრებაში, როგორც საზოგადოების სრულყოფილებიანი წევრნი. ჩვენი მომავალი წინ არის. არ ვიტოვო როგორი ტენება ის; მაგრამ მისი ფესვები უწყვეტ ღრმად ვადგავთ. ჩვენში, საძირკველი ჩაყრილია. ამიერიდან ჩვენ გაქნებას უფრო ფართო ასპარეზი ეშობება წინ. ჯერ-ჯი ეს დილა მოწყობილი ჩვენი მიერ უკანასკნელი ნაყოფია ჩვენი გინაზისა კედლებში ნაშრომის. ჩვენი მომავალი დღეს უმძლეობისადაც ვარად სქემატიურად ასახვა ქალის ყოფნისა ცხოვრებაში ისტორიკალი მონა, ქალი-ღვდა, ქალი ადამიანი.“

მხოლოდ წარსულ საუქუნეში დიდი ხნის მონობის შემდეგ ქალი, გამოვიდა ცხოვრების ასპარეზზე, როგორც ინტელექტუალური ძალა საზოგადოების, როგორც მისი მომქმედი წევრი.

მანამდე ქალი აღმოსავლეთში იყო მ-ნა დასული აზროვნებით და გრძობით და დასავლეთში — გასართობი, ბუღუარის დამამუშვენებელი ტრინა. თავისი ინტუიციით ქალი მიდის იმ დასკვნამდე, რომ ტრინობა ბუღუარში — ქურდიბაა ცხოვრებაში და ის გამოდის ბუღუარიდან, რომ შევიდეს ცხოვრებაში ანთებელი ჩიროდანი, რადგან შეიგნო მან, რომ:

„არც კაცი ვარა, რომ ცოცხალი მკვდარსა ესაგეოს.“

იყვეს-სოველში და სოველსა არაარა არგოს!.. დღეს პროცესია დიადი მეტამარფოზის: ქალი მონა და ქალი-ღვდა იქცევა ქალი ადამიანად. მას გზა ეხსენება, მაგრამ უკან ხევის დახვეწებული ტრადიცია, რომელიც კლავს მასში სიუკეთესო ლტოვლებს. შეიღია საუქუნეობით შექმნილ ტრადიციის აღმოფხვრისა; საჭიროა ბრძოლა. ბრძოლა კი მოითხოვს მსხვერპლს! ეს მსხვერპლი ჩვენგან იქნება ძველის დამთობა, გადაცდება და ქალის ახალი სახის შექმნა! სახის ღამაზის, — არა კეკლუქტ! შორს გამითავყვანებული ტრინობა! წინ, საღი და ღამაზი ცხოვრებისაკენ!“

დამსწრი საზოგადოებამ მხურავლი ტაშით დააჯილდოვა ახალგაზრდა მომხსენებელი. ამის შემდეგ დაიწყო თვით დილა, რომლის ყოველი ნომერი შეერთებულ იყო ერთი ძაუთი და ემსახურებოდა აღებულ იღვია. დილა სწარმოებდა შემდეგი პროგრამით:

განც. 1. „ღამა ქალი—ნ. ჩხვიასია,— ელ. მამაცაშვილი. „პარამ-ხანა“ აქვე; არტუქიას ზღაპარი“ მელიორელამაცია ნ. სხივიშვილი; აღმოსავლეთური ცეკვა“,— ქეთ ბოკერია.

მე-12 ტენნიკუმის მე-7 კლ. კურსის დამთავრების აღსანიშნავად მოწყობილ დილის მონაწილენი: ელ. მამაცაშვილი, თამ. ქველიძე, ქეთ. გაბუნია, ნ. სხივიშვილი, ქეთ. ბოკერია, ელ. დათაძე.

ალსანიშნაია, რომ ცეკვის ფიგურები შეკრებილი და შეთანხვებულია თვით ბოკერისა მიერ, რომლის ყოველ მოძრაობაში შესანიშნავად გაღწეული იქნა თვით მონა ქალის განცდა.

ქეთევან ბოკერია მონა ქალის ცეკვის ასრულებს (საკუთარი). *მონაქალი?*

განყ. II. „ქართველი დედა აცხანან“ — სურათად. „იანგინანა“ (სცენის გარედ).

ტატიშვილი, ბოკერია, გვარჯილაძე, ლაბრიშვილი; „ქართლის დედას“ ლექსი ილ. ქავეჭავაძის. თამარ ტოპელბერგი. „დედა და შვილი“ — ილ. ქავეჭავაძისა. დედა — ნინო სხიფიშვილი. შვილი — ქეთევან გაბუნია.

განყ. III. იბსენის „ტიტინათა სახლიდან“ ნაწყვეტი. ნორა — თამ. ქელოციძე; გელმერი — ელ. დათაძე. „ქალი ჩირალდანი“ — ლექსი ლიდიანის. ელ. მამაცაშვილი.

მონაწილეობდნენ VIII კლ. მოწაფენი. აწმარად მასურებელთა თვალწინ გაიარა ქალის სახემ მონობიდან დაწყებული იბსენის ნორამდე და დასასრულ ლექსი „ქალი ჩირალდანი“ ერთგვარი რეზიუმე იყო დილისა: აქ ქალი მონა პარამ-ხანის ვიწროებიდან გამოდის ცხოვრების გზაზე და ხელი-ხელს გაყრილი მამაკაცთან მიდის წინ ზღაპრის შესაქმნელად. მაგრამ უღმობილო ცხოვრება ამსბერეეს ოქროვან ოცენებათა და თითქმის მგობარა-ქაბარი უსაშინელეს დესპოტს აჩენს. ქალი მანქანა აეტომატიურად დამოკიდებული თავის ქმარზე...

მეღვლით ინტრევა და ქალი ანთებული ჩირალდანი აბიჯებს ვიწრო ბუღუარის ღირეს და შე-

ეფუართე ცხოვრებაში უზაკო სიყვარულით და დაკარგული სიცილით.

აქ არის მთელი სიმძიმე ამ დილისა: მოწაფეობა შეიღო ცხოვრებაში ამ ანთებუ-ი ჩირალდანი და ლამობს ქალის ახალი სახის შექმნას, სილი და ლამობს ცხოვრების მოწყობას.

დილის დადგმა იყო მსახიობ საშა ლორთქიფანიძის, რომელმაც განსაკუთრებულიღვდერი და სიკოცხლე მისცა ყოველივე.

დამსწრე საზოგადოებაში და მოწაფეებმა სცენაზე გამოიჩინეს და სამადლობელო ტანით დააჯილდოვეს მასწ. რ. ქორქია, კლასის დამრიგებელი მარიამ სოხაძე, სასწავლებლის გამგე - გ. გვეგულაშვილი და დილის დამდგელი სახ. თეატრის მსახიობი საშა ლორთქიფანიძე.

დილამ საამო შთაბეჭდილება დასტოვა თვისი შინაარსით, სიცხოველით და სანუგეშო იმედით აღვივისო.

ი. ა.

სრულიად საქართველოს კართველ მსახიობთა კავშირის ჟრილობა

(მოკლე ანგარიში)

იენისის 12-ს ტუილისში, მუშათა სასახლის დარბაზში, გაიხსნა ქართველ მსახიობთა ყრილობა, რომელსაც დაესწრო ორასამდე წევრი.

ყრილობა გახსნა კავშირის საბჭოს თავმჯდომარე აკაკი ფილაგამ, რომლის წინადადებით ყრილობა ფეხზე აღდგომით პატივსაც სცემს მსოფლიო რევოლუციის ბელად ვლ. ლენინის, საზოგადო მოღვაწე ნიკოლოზ ქართველშვილისა და ახლად გარდაცვალებულ რეჟისორ ვ. მჭედლშვილის ხსენას.

ყრილობა ირჩევს საბატო თავმჯდომარეებად: ა. ლუნაჩარსკის, ა. სუმბათაშვილ-იუენის, დ. კანდელაკს და ე. მარჯანიშვილს.

პრეზიდიუმში: თავმჯდომარეებად ვ. გუნია, ალ. ახმეტელი და მ. ქორელი. მიდენებად: ფ. ფონისპირელი და ა. გუგუშვილი.

დიღურ წესრიგის დამტკიცების შემდეგ საბჭოს მოქმედების და წლიურ ანგარიშების შესახებ მოხსენებები გამოდიან: ფალავა, ვასაძე, ჯიქია და ხორავა.

მცირე კამათის შემდეგ ყრილობა ამტკიცებს როგორც საბჭოსა, აგრედვე საყვეხიო კომისიის მოხსენებებს.

საყურადღებო მოხსენებებს აყვებენ აგრეთვე ბათუმის, ქუთაისისა და სოხუმის წარმომადგენენი.

როგორც გამოირკვა, სათეატრო საქმე რამდენადაც კარგათა და მტკიცეთ ყოფილა დაყენებული ქუთაისში, იმდენად მოისუსტებდა ბათუმსა და სოხუმში. განსაკუთრებით ბათუმში ქართ. თეატრის ბედი იმდენად ნიდაგა - შესუსტებული აღმოჩნდა, რომ ყრილობა იძულებული გახდა განსაკუთრებულ

გულისყურით მოპყრობდა და სათანადო ზომების გამოწახება მიენდო მომავალ ახალ საბჭოს.

წევრთა სისი გადასასინჯავად და ახალ წევრთა მისაღებად არჩეულ იქნა სპეციალური კომისია. ყრილობამ მოისმინა მოხსენება ჩვენი კინო-წარმოების შესახებ.

მომხსენებელმა აღნიშნა, რომ სასცენარო ამოსაღებ სიუჟეტის და სხვა ყოველმხრივ საქართველო წარმოადგენს უსაზღვრო სიმდიდრეს, ხოლო კინოს სათავეში ამ ეპოქად მოქცეულნი არიან ისეთნი, რომელთაც სრულიად არა იციან-რა არც საქართველოს ყოფა-ცხოვრებისა და არც კინოს უკანასკნელი სიტყვისა და ტენიკისა. ამისთანავა მუშაობებით უნდა აღინიშნოს ის მოვლენა, რომ ქართველ რეჟისორთა და მსახიობთათვის საქართველოს კინოს კარი გამოუკეტლია. ყრილობამ ყურადღებით მოისმინა ეს მოხსენება და შესაფერი რეზოლუციით დაავალა სიბჭოს დაუყოვნებლივ შეუდგეს ამ საქმის მოწესრიგებას.

დენიძის კომისიის მოხსენები

ყრილობაზე ბევრი, ძალიან ბევრი საყურადღებო კითხვა გაიჩნა.

ეს ყრილობა, რომელმაც ვასტანა მთელი კვირა, ბევრად განირჩეოდა წარსულ ყრილობებისგან.

პირველი ხუთი დღე, ვიდრე არ გაიჩნეოდა „დურუჯის“ გამომცლის საკითხი, კრებამ ეტყობოდა ნაღმილი საქმიანობა, მაგრამ კორპორაციის შექმნის და მის გამოწვევებ მიუხეზდის ახსნა-განმარტებებსა და საერთო კამათმა მიიღო იმდენად მწვავე ხასიათი, რომ ამ საკითხს ვარემში ყრილობა გაიყო ორ ნაწილად: ერთის მხრივ იყვნენ ეგრედ წოდებული ძველი დამსახურებული მსახიობნი, ხოლო მეორეს მხრივ კორპორაცია „დურუჯი“ მთელის შემაღენლობით და დრამატული სტუდიის ახლად კურს-დამთავრებული ახალგაზრდობა.

როგორც ავღნიშენი, დურუჯზე კამათმა შეიძლია კრება შეიწირა და, დასასრულ, რეჟისორ ახმეტელის პირით „დურუჯმა“ განაცხადა, რომ ვინაიდან შეიქნა ისეთი პირობები, რომ ჩვენი ერთად ყოფნა, ერთად მუშაობა ყოვლად შეუძლებლად მიგვაჩნია, ვინაიდან ჩვენი გზა დისციპლინისა და მიმართულების მხრივ სულ სხვადასხვანაირია, ამიტომ ჩვენ გავდივართ ამ კავშირიდან და ვფარსებთ ახალ მსახიობთა კავშირს.

ახალგაზრდ სტუდიელები აცხადებენ, რომ მათაც შეუძლებლად და შეუძლებლად მიაჩნიათ „ძელებთან“ მუშაობა და სტუდებენ დარბაზს.

ახალ კავშირში.

მსახიობთა კავშირის ახალ სექციის კრება იმართება იმავე დღეს, სტუდიის სარკის დიდ დარბაზში.

კრებას თავმჯდომარეობს ალ. ახმეტელი, რომელიც ესალმება ახალგაზრდებთან გვერდში მდგომი: აკ. ფალავას, ი. ზარდალიშვილს, ყორყოლიანს და სხვა.

ახალგაზრდა მსახიობნი ერთხმად აღნიშნავენ მტკაცვე კავშირის შექმნას და მუშაობას.

კრება სახეიშო ხასიათს ეღებულობს. ვ. ჯიქიას წინადადებით ტახალ მსახიობთა კავშირის საპატიო წევრად ერთხმად ირჩევენ კოტე მარჯანიშვილს.

* * *

უკანასკნელ დღეს ახალ მსახიობთა კავშირის კრებამ გადასინჯა წესდება და მტკიცე შესწორების შემდეგ შეუდგა საბჭოსა და სარევიზიო კომისიის არჩევნებს. ამ დროს დარბაზში შემოიღის ამ დღეს მოსკოვიდან დაბრუნებული კ. მარჯანიშვილი. მთელი დარბაზი ხანგრძლივი ტაშით და ოვატეებით ეგებება საყვარელ მასწავლებელს. უკანასკნელი, მიუხედავად მზგაზრობის გამო დილოლობისა, ესალმება-რა ყრილობას, უამბობს თანამედროვე ხელოვნების ამბებს რუსეთში, უსურვებს ახალგაზრდებს საქმიანობას და თეატრის უშუალო საყვარელს.

შემდეგ ამისა ყრილობის მიერ არჩეულ იქნა საბჭო შემდეგის შემაღენლობით: აკაკი ფალავა (თავმჯდომარედ), ვიჩესლავ ჯიქია, აკაკი ვასაძე კ. მურულუი, ვ. ანჯაფარიძე და პ. კანდელაკი.

სარევიზიო კომისიაში: პ. კობახიძე, პ. კორიშვილი და ვ. პატარაია.

კვლ კავშირში.

სრ. საქართ. მსახიობთა ყრილობამ, რომელსაც გაეთიშა კორ. „დურუჯი“, განაგრძო კრება და დურუჯის შესახებ გამოიტანა შემდეგი რეზოლუცია: „ყრილობა ეგებება-რა ყოველგვარ პროგრესულ ჯგუფს ამ კორპორაციას სიხარულით, რომელიც სათეატრო ცხოვრებაში განახლებს შეიტანს, იმავე დროს აღიარებს, რომ არსებული კორპორაცია „დურუჯი“ თავისი გამოსვლით და მინიფესტით ყოვლად მიუღებელია და აღნაშფოთებელი, მკმობს მათ მინიფესტსა და გამოსვლას“. ეს რეზოლუცია მიღებულია ერთხმად, ერთის გარდა, რომელმაც თავი შეიკავა. დურუჯის კორპორაცია ამ რეზოლუციის შედგენაზე გავიდა.—გაყვავა 21 კაცი, დარჩა—112.

დასასრულ კრებამ აირჩია გამგეობა, სარევიზიო კომისია მომავალ მუშაობისთვის. გამგეობა: საპატიო თავმჯდ. ვ. აბაშიძე; ნუცუ ჩხეიძე—თავმჯდომ. მ. ქორელი, ვ. ფრონისპირელი, ა. წუწუნავა, შ. დლიანი, ტ. აბაშიძე; საპატიო წევრებად: მ. საფ. აბაშიძე, ვ. გუნია, ე. ჩერქეშიშვილი, ნ. ჩხეიძე, ნ. გოციორდი.

მსახიობთა კავშირმა და ახალ მსახიობთა კავშირმა ქონება გაიყვეს...

დამსწერ.

„თეატრი და სხოვრეპა“-ს საღამო

(ივლისის 5 ახალ კლუბში).

ბეგრს არ უნახავს ასეთი საღამო და ბეგრსაც არ დავეწყებოდა იგი როგორც ერთი მშვენიერი, იშვიათი საღამოთვანი.

მოავლად მოზღვივებულ ნიორ ხალხს კლუბის დარბაზი და ბალი ვერ იტყვდა.

დაიწყო თარხნიშვილების მომზიბლავი ჰანგებით; ალ. ოღანეზაშვილმა ჰიანურზე აკენესა ჩარგა, შემდეგ მარო თარხნიშვილმა ალ. ოღანეზაშვილის ჰიანურზე მიბნედილ ზედმეტად კილოთი დაამღერა „ნახევარი ცხოვრების გზა გავლიე“. მიუხედავად იმისა, რომ მთელ ბალში ზღვა ხალხი ქოთქოთობდა, გაქედილი დარბაზი სულგანაბული უსმენდა მაროს ჰანგებს და საშა ოღანეზაშვილის სიმთა ქვეთინს. სახელმწიფო ოპერის მსახიობებმა ლაღო კასაძემ და გ. ვენაძემ არა-ჩვეულებრივის გრძობით იმღერეს,—საზოგადოება ზედი-ზედ იწვევდა მათ მზურვალე ტაშით. ცეკვის ოსტატმა არბატოვმა და პრიმაბალერინა ლეონოვამ იცეკვეს „აღმოსავლეთი“.—მათი ტანის მოქნილობა, საუცხოვრო რხევა და ყოველი ხაზმოსმა სიამით ავსებდა დარბაზს.—საღამოს მშვენიერებას ოღნავ ჩრდილი მოაფენდა დიასახლისის თამარა წერეთელის დეჰეშამ, როცა საღამოს ერთმა გამგეთავანმა გამოაცხადა: „ჩემგან დამოუკიდებელ მიზეზთა გამო ქიათურაში მოკემწყვდიე და ვერ ვასწრებ ჩამოსვლას“. სამაგიეროდ ანა არლოვა იმღერებო. ამ განცხადებას საზოგადოება ტაშით შეხედა... ანა არლოვამ მართლად მოაჯადოვა საზოგადოება თავისი ლამაზი ბოშური სიმღერებით. ბარე შვიდჯერ გამოიხმეს... სახალხო თეატრის—„ჯეირანისკოროპორაციამ 5.

ქანკეტაძის თაოსნობით—ქ. მინდაშვილმა, მ. ქართველიშვილმა, ნ. ჩიხლაძემ, კრავიშვილმა, ლ. ადამიძემ, ელ. იანქოშვილმა და რ. ჯიბლაძემ მიხდნით წარმოადგინეს ე. გუნიას „არეგ-დარია“. ბალში ორ ადვლას ვაიმართა კაბარე; ერთს ხელმღღვენლობდენ ცნობილი ყარაოლეული ზახარ ზახარიჩი თავის სცენებით, მოსწრებული სიტყვებით, საარაკო ცეკვით და სტუდენტი კოლია მისურაძემ, კინტოურად მორთული, ხოლო მეორე ადვლას—მსახიობნი. ნიკ. აივაზაშვილის მცირე გუნდმა თვისი საუცხოვო სიმღერებით უზომოდ დაატკბო მონადიმენი. სტუბურები მეორე დღის დღის 8 საათამდენ ლინობდენ. საღამოს განგებდენ შალ. იმედაშვილი და ზურ. მგალობლიშვილი, ეხმარებოდენ სხვა ახალგაზდანი და მანდილოსანნიც, რომელთა ვინაობასაც შემდეგ ნომერში დაგებუკადეთ.

დამასწრე.

რედაქციისაგან

ამ ნომრისთვის გამზადებული წერილები: არ, ციხისთავის „ერთი კრების შთაბეჭდილება“, ძველი მუშის „თვითმზყრობელობასთან ბრძოლაში დაღუპულნი, ასოთ-ამწყობი ვასო ურუშაძე“, მ. ქილარჯიშვილის სიტყვა, რეცენზიები, დამა-სოფელი და სხვ. შემდეგი ნომრისთვის გადაიღო.

ფოტოგრაფია

ენსიხი შჰანიასი

გადავიდა ახალ ბინაზე—რუსთველის პრ. № 8, მუშათა სასახლის პირდაპირ. ასრულებს ყოველგვარ საფოტოგრაფიო სამუშაოს: იღებს პიროვნულ, ჯგუფობრივ, შენობათა და სხვ. სურათებს, აღიღებს პორტრეტებს ფერადებით და სხვ.

შეკვეთებს ასრულებს რიგზე, ხელოვნურად. სურათების გადაღება დღის 9 ს.—საღ. 6 ს. აქვე მოიპოვება რეკლამიუციის ბელადების

„თეატრი და სხოვრეპა“-ს

რედაქცია მოთავსებულია სასახლის ქ. № 5, მეორე სართულში.—ახალი კლუბის შესავალიდან მარცხენა მხარეს (ყოფ. ქართ. თეატრი). დია: დილით 9—3 ს., ნაშუადღევს 5—8 ს. რედაქტორის ნახვა შეიძლება დილით 10—2 ს. აქვე მიიღება ხელისშოყერა 1924 წ. ეურ.

„თეატრი და სხოვრეპა“-ზე

წლიურად 10 მან., ნახევარი წლით 6 მან. (გავ ზავნით).

რედაქტორ-გამომცემელი იოსებ იმედაშვილი.

